

KRAŠTO APSAUGOS SAVANORIŲ PAJĖGŲ LEIDINYS

Savanoris

2026 m. Nr. 1 (517)

**Priesaika -
galia ar
butaforija?**

/14–33 p./

**MOTORIZACIJOS
PRATYBOS.
Technika pati savaimė
nieko nelaimi**

/34–41 p./

**Jungtinės
geriausio
skyriaus
varžybos**

/42–47 p./

LIETUVOS KARIUOMENĖS
**KRAŠTO APSAUGOS
SAVANORIŲ PAJĖGOS**

Buvome, esame, būsime!

**JUNKIS PRIE
LIETUVOS KARIUOMENĖS**

KARIUOMENE.LT

- 4–7 Savanorių pajėgų įkūrimo 35-ųjų metinių šventė

- 8–9 Ltn. Rugilė Katinaitė.
Mes tikime, kad galime daryti pokytį

- 10–13 Karių įspūdžiai iš Danijos monarchų vizito pratybose

- 14–33 Priesaika – galia ar butaforija?

- 34–41 Kaip motorizacijos pratybose kariai tobulino įgūdžius vairuoti visureigius, keturračius, motociklus?

- 42–47 Jungtinės geriausio skyriaus varžybos

- 48–50 Kaip mūsų pajėgų štabo kariai tapo ruoniais

Savanoris

Savanoris, SL 1469. Eina nuo 1991-02-09.

Steigėja Savanoriškoji krašto apsaugos tarnyba. Leidžia Krašto apsaugos savanorių pajėgos. Leidinys išeina kartą per pusmetį.

I-ajame viršelyje KASP kariai. Gr. Michail Lysenko nuotrauka

III-ajame viršelyje Dainavos rinktinės karys. Gr. Viliaus Džiavečkos nuotrauka

IV-ajame viršelyje Didžiosios Kovos rinktinės dronas danguje.

Gr. Michail Lysenko nuotrauka

Redakcijos adresas: Vilnius, Viršuliškių g. 36, LT-05110.

www.kam.lt/lt/naujienos/karine_ziniasklaida/savanoris

Redaktoriai: Ieva Matonienė, gr. Vilius Džiavečka. Dizainerė Violeta Pikčiūnaitė, fotografas gr. Michail Lysenko, kalbos redaktorė gr. Miglė Keturkienė.

Maketavo KAM bendrųjų reikalų departamento. Vaizdinės informacijos skyrius, Vilnius, Totorių g. 25, LT-01121. Spausdino LK Karo kartografijos centras, Kauno r., Domeikava, Muitinės g. 4, LT-54359.

Užsakymas GL-148. Tiražas 800 egz. Indeksas 0099

Savanorių nueitas kelias – tarsi gyvenimo knyga

Sausio 17 d. Nepriklausomybės aikštėje, Vilniuje, Savanorių pajėgos paminėjo 35-ąsias įkūrimo metines.

Iškilmingai rikiuotei vadovavo KASP štabo viršininkas plk. lt. Mindaugas Jančiukas

Iškilmingoje rikiuotėje dalyvavo visų KASP rinktinių būriai su kovinių vėliavų grupėmis, taip pat ilgamečiai partneriai iš Latvijos, Estijos ir Lenkijos savanorių pajėgų. Renginio metu buvo pirmą kartą pristatyta meninė inscenizacija, vaizduojanti Savanorių pajėgų įkūrimo ištakas – tris savanorių kartas. Aikštėje kartu su šiuolaikiniais kariais stovėjo pirmajai, antrajai ir trečiajai savanorių kartai atstovaujantys kariai, vilkintys to laikmečio uniformas.

Nepriklausomybės aikštėje į susirinkusius KASP rinktinių vadus, karius pasveikino Lietuvos kariuomenės vadas. **Gen. Raimundas Vaikšnoras** pabrėžė, kad savanoriai savo tarnybą pradėjo jau pirmosiomis 1991 metų sausio dienomis, kai valstybei jų reikėjo labiausiai, o sausio

17-ąją buvo įteisinti *de jure*. Per daugiau nei tris dešimtmečius pajėgos iš istorinės būtinybės išaugo į brandų, profesionalų Lietuvos kariuomenės vienetą: „Jūs buvote vienas iš Lietuvos kariuomenės branduolių valstybės kūrimo pradžioje. Nuoširdžiai dėkoju už jūsų tarnybą, reikalaujančią asmeninės aukos – laiko, pastangų ir nuolatinio pasirengimo.“

Geriausią praėjusių metų kuopa šiemet buvo išrinkta Didžiosios Kovos apygardos 8-osios rinktinės 811-oji pėsstininkų kuopa. Iškilmingo minėjimo metu Krašto apsaugos viceministrė Vitalija Zumerienė kuopos kariams įteikė ypatingą apdovanojimą – XIV a. kalaviją ir atminimo dovaną. Tradiciškai iškilmingoje rikiuotėje buvo apdovanojami geriausi 2025 metų karių savanorių darbdaviai, reikšmingai prisidedantys prie Lietuvos valstybės gynybos stiprinimo.

Vėliau minėjimas persikėlė į Lietuvos Respublikos Seimo Kovo 11-osios salę, kur sveikinimo kalbas sakė Seimo narys dim. gen. lt. Arvydas Pocius, Sausumos pajėgų vadas brg. gen. Nerijus Stankevičius, KASP vadas plk. Darius Vaicikauskas bei jauniausios KASP kartos atstovė, karė savanorė lt. Rugilė Katinaitė.

Savo kalboje vadas plk. Darius Vaicikauskas dėkojo kariams savanoriams, puskarininkiams ir karininkams, jų šeimoms bei krašto apsaugos sistemos civiliams darbuotojams. „35-eri metai nueito kelio – tai tarsi gyvenimo knyga, parašyta ne rašalu, o veiksmais: diskusijomis, konfliktais, abejonėmis, bet svarbiausia – sprendimu nepasitraukti, kai yra sunku. Tai įrodė mūsų pirmosios, antrosios ir trečiosios kartos savanoriai. Mūsų pareiga naujai kartai – taip pat nepasitraukti ir drąsiai stovėti priešakyje“, – kalbėjo KASP vadas. Jis pabrėžė, kad KASP stiprybė slypi kariuose savanoriuose, o jų pasirinkimas tarnauti – tai brandžios pilietinės drąsos ženklas.

Kovo 11-osios salėje plk. D. Vaicikauskas pasirašė Trijų Baltijos šalių savanorių pajėgų 2026 metų bendradarbiavimo planą su Latvijos „Zemesardze“ ir Estijos „Kaitseliit“ vadais, taip pat dvišalę bendradarbiavimo sutartį su Lenkijos teritorinės gynybos pajėgų 1-osios teritorinės brigados vadu.

35-ųjų įkūrimo metinių proga KASP vadas apdovanojo Garbės savanorius, įteikė jiems Garbės savanorio ženklelius.

Trijų savanorių kartų ryžtas, garbė, meilė Tėvynei – stipriausias pavyzdys įkvepiantis mus visus saugoti tai kas brangiausia – savo laisvę ir savo valstybę. Visos savanorių kartos simbolizuoja nedalomą istorinę visumą, kurioje užgimė, kovojo ir suklestėjo savanorių pagrindu susikūrusios Lietuvos ginkluotosios pajėgos. Gr. Michail Lysenko nuotraukos

Šventėje buvo apdovanoti geriausi 2025 metų karių savanorių darbdaviai, reikšmingai prisidėję prie Lietuvos valstybės gynybos stiprinimo

Greta šių dienų KASP karių – trečiosios karių savanorių kartos rikiuotė prie LR Seimo rūmų

Kovo 11-osios salėje pulkininkas Darius Vaicikauskas pasirašė Trijų Baltijos šalių savanorių pajėgų 2026 metų bendradarbiavimo planą su Latvijos ir Estijos savanorių pajėgų vadais, taip pat dvišalę bendradarbiavimo sutartį su Lenkijos teritorinės gynybos pajėgų 1-osios teritorinės brigados vadu

KASP 35-ių metų sukakties proga mūsų pajėgas sveikino Sausumos pajėgų vadas brg. gen. Nerijus Stankevičius

Geriausia praėjusiųjų metų kuopa išrinkta Didžiosios Kovos rinktinės 811-oji pėstininkų kuopa. Kariams buvo įteiktas apdovanojimas – XIV a. kalavijas ir atminimo dovana

LTN. RUGILĖ KATINAITĖ

KASP Didžiosios Kovos rinktinės 810 kuopa

Gimiau nepriklausomoje Lietuvoje – laisvė man buvo duota

Atsimenu, kai darželio išleistuvių proga vykome į Televizijos bokštą, visi taip laukėme pamatyti tą besisukančią platformą bokšto viršuje. Bet mačiau ir Sausio 13-osios nuotraukas, kurių niekada nebegalėjau pamiršti.

Atsimenu, kai aš, būdama penktokė, vasaros atostogų metu daug skaičiau, o nebelikus mano skaitinių mama ištraukė knygą „Amžino įšalo žemėj“. Klausydamasi skaitančios mamos įsivaizdavau tą ledinę Laptevų jūrą Sibire ir vaikus, gaudančius žuvį rankomis, jų tėvus, mirstančius nuo bado, išsekimo, šalčio. To vaizdinio nebegalėjau pamiršti.

Atsimenu, kai paauglystėje įvyko kažkoks virsmas ir staiga dar tokia nuobodi atrodžiusi Maironio poezija ėmė glostyti širdį: „kaip didelė upė gimsta iš mažos upelės, taip plati Maironio lyrikos vaga prasideda gimtinėje, kuri jau nuo vaikystės tokia mylima ir branginama“ (*Irena Slavinskaitė*). Šis jausmas vėl aplanko kiekvieną dainų šventę išgirdus „Lietuva brangi“.

„Mažiausia, ką galiu duoti atgal savo šaliai – yra buvimas pilietišškai

Atsimenu, kai dar būdama dvyliktokė švenčiau Vasario 16-ąją, Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo šimtmetį. Nuo to laiko mano visos Vasario 16-osios atrodo taip pat: jaunimo eiseną, vėliavų pakėlimą Daukanto aikštėje, profesorius Landsbergio kalbą prie Signatarų namų ir laužai Gedimino prospekte. Tūkstančiai žmonių su trispalvėmis gatvėse ir neįtikėtina vienybė, nebegalėjau to pamiršti.

Šios ir dar dešimtys panašių patirčių mane augino, nes man pasisekė, kad laisvė man buvo duota, už ją neturėjau kovoti. Tad būdama 18 metų pradėjau tarnybą Lietuvos kariuomenėje. Ne viską tada supratau, ne iki galo žinojau, kur einu, nekėliau ir didelių lūkesčių. Jaučiau vieną – labai didelę pagarbą Lietuvos kariuomenės uniformai, joje tarnaujantiems žmonėms, svarbiausia – žinojau, kad laisvė nėra duotybė, čia renkasi žmonės, kurie, jei reikės, tą laisvę galės apginti.

Ltn. Rugilė Katinaitė,
KASP Didžiosios Kovos rinktinės
810 kuopa. Kalba Lietuvos Respublikos
Seime KASP 35-ųjų metinių proga.

Atsimenu, kai
darželio išleistuvių
proga vykome į
Televizijos bokštą,
mačiau ir Sausio
13-osios nuotrauką,
kurių niekada
nebegalėjau pa-
miršti.

Dabar, kaip ir daugelis susirinkusių čia, tarnauju Krašto apsaugos savanorių pajėgose. Tokiame nestabiliame pasaulyje KASP yra vienas iš pagrindinių mano ramybės ir stiprybės šaltinių. Suprantu daugiau, žinau daugiau, keliu sau vis didesnius tarnybos lūkesčius. Visų pirma, nenuvilti savo brolių ir sesių, su kuriais tarnauju. Antra, vertinti tarnybą kaip atsakingą darbą, o ne pomėgį. Galiausiai – kasdien padaryti bent vieną papildomą žingsnį vardan Tos.

Kariai savanoriai tuo ir ypatingi – jie dega noru. Jie pasidavė 50 imitacinių šovinių viename skyriui, kad tik visi turėtų tą minutę veiksmo pasaloje, jie siūlys neįgyvendinamas pratybų idėjas, erzins kuopos valdymo grupę užsispyrimu ir galiausiai vis tiek pasieks savo, jie pešis dėl tų kelių vietų į kursą, nes kas nenori būti taikliuoju šauliu, pasimokyti taktinės medicinos ar baigti skyriaus vado kursą, jie rinksis 3 kartus per savaitę vakarais, nes pavasarį reikia laimėti tas Geriausio pėstininkų skyriaus varžybas. Ir visa tai dar civiliniame darbe penkių dienų darbo savaitę.

Mes tikime, kad galime daryti pokytį, mes tikime, kad esame labai vertingi Lietuvos kariuomenei jau 35-erius metus. Mes žinome, kad laisvė nėra duotybė ir esame pasirengę ją ginti. Viliamės, kad mumis ir mūsų jėgomis tikite ir jūs.

Baigdama norėčiau priminti, ką apie tikėjimą ir stojiškumą karo akivaizdoje rašė poetas partizanas Bronius Krivickas. Nelygioje kovoje prieš šmeižiką partizanas pasižymėjo ypatinga ramybe. Eilėraštyje „Dovydas prieš Galijotą“ Krivickas rašo: „Bet kaip baisią tu turėtum galią, / Nepabūgsiu jos aš niekad, / Nes vis viena mirčiau iš gėdos, / Jeigu lenkčiau Jo šmeižikui kelią.“

Tad nors kartais galime pajusti, kad kovoje su priešu būtume kaip Dovydas prieš milžiną Galijotą, nepamirškime, kad pasiduoti nevalia. O ryšys, saistantis žmogų ir jo Tėvynę, yra stipresnis už visas negandas.

Laisvė nėra konstanta, ji nėra duotybė. Tad, broliai ir sesės, aš rami, nes žinau, kad jei reikės, mes būsimė pasiruošę Lietuvos laisvę ginti. Su Krašto apsaugos savanorių pajėgų 35-osio mis įkūrimo metinėmis! Dėkoju už tarnybą.

Gr. Michail Lysenko nuotraukos

Pernai vykusiose KASP Geriausio pėstininkų skyriaus varžybose III vietą iškovojo Didžiosios Kovos apygardos 8-osios rinktinės 810 kuopos skyrius. Skyriaus vadė – ltn. Rugilė Katinaitė

Karių įspūdžiai iš Danijos karaliaus Frederiko X ir karalienės Mary apsilankymo pratybose

Sausio 29 d., valstybinio vizito Lietuvoje metu, Danijos monarchai kartu su prezidentu Gitanu Nausėda apsilankė Didžiosios Kovos rinktinės karių mokymuose, vykusiuose Valstybės sienos apsaugos tarnybos Vilniaus pasienio rinktinės mokomajame lauke Mickūnuose.

Karališkoji pora bendravo su KASP kariais ir Lietuvos šaulių sąjungos (LŠS) šauliais, dalyvavusiais bendrose karo medicinos ir bepiločių orlaivių (dronų) valdymo pratybose.

Prezidentas Gitanas Nausėda su pirmąja ponia Diana ir Danijos karalius Frederikas X su karaliene Mary Valstybės sienos apsaugos tarnybos padalinėje aplankė Krašto apsaugos savanorių pajėgų karius ir Šaulių sąjungos narius

Danijos karalius Frederikas X, apsilonkęs Savanorių pajėgų pratybose Mickūnuose, Vilniaus pasienio rinktinės teritorijoje domėjosi savanorių turima karine technika, KASP ginkluote, bepiločiais orlaiviais, taip pat stebėjo vykdomus taktinės karo medicinos veiksmus

Svečiams, stebintiems pratybas, vadas plk. Darius Vaicikauskas ir Lietuvos šaulių sąjungos vadas plk. Linas Idzelis pristatė minėtas organizacijas, jų struktūrą, uždavinius ir istorines ištakas. KASP vadas savo pristatyme pabrėžė ilgametį ir glaudų bendradarbiavimą su Danijos teritorinės gynybos pajėgomis „Home Guard“. Pastaroji partnerystė tęsiasi nuo 1993 m. sausio 16 dienos, kai abiejų šalių Savanorių pajėgos pasirašė dvišalio bendradarbiavimo sutartį.

Danijos ir Lietuvos delegacijų atstovai domėjosi KASP turima karine technika, LŠS ir KASP ginkluote, bepiločiais orlaiviais, taip pat stebėjo karių savanorių ir šaulių vykdomus taktinės karo medicinos veiksmus. Vėliau lauko pratybas pakeitė bendri kariški pietūs, kurių metu Danijos monarchai neformalioje aplinkoje bendravo su kariais savanoriais ir šauliais. Danijos karalius ir karalienė domėjosi karių tarnybos specifika, motyvacija, jų apsisprendimo pasirinkti savanorišką tarnybą priežastimis ir tarnybos derinimu su civiliniu gyvenimu.

Pulkininkas Darius Vaicikauskas po susitikimo su Danijos monarchais pasakojo, kad po pristatymų apie KASP ir Šaulių sąjungą Danijos karališkajai šeimai ir juos lydinčiai delegacijai buvo sudaryta gali-

mybė stebėti atskiroje palapinėje vykusias Taktinės medicinos pratybas, kurių didžiausias akcentas buvo kario kariui suteikiama pagalba mūšio lauke. „Tada, dar viena stotelė, ties kuria svečiai stabtelėjo, – tai dronų treniruočių erdvė, kurioje Savanorių pajėgų kariai ir Šaulių sąjungos nariai pristatė savo turimus dronus ir jų veikimo taktiką. Jei karalius buvo nuoširdus, tai jam mūsų pratybos labai patiko, bent jau iš akių išskačiau, kad jis nesitikėjo to, ką

čia pamatė. Karalius domėjosi, kiek dienų per metus kariai tarnauja, koks jų tarnybos stažas pajėgose, kokia jų karinė specialybė ir ką kariai savanoriai veikia civiliniame gyvenime. Taip pat monarchai dalinosi savo patirtimi, nes, pasirodo, karalienė yra tarnavusi Danijos Nacionalinėje gvardijoje, kur įgijo majoro karinį laipsnį, tuo tarpu Jo Didenybė yra tarnavęs visuose trijuose kariuomenės padaliniuose: sausumoje, jūroje ir ore.

Frederikas X yra baigęs tarnybą prestižiniame Karališkojo laivyno narų korpuse, vėliau įgijo Karališkųjų oro pajėgų piloto kvalifikaciją – taigi karyba Danijos monarchams yra svarbi jų gyvenimų sudedamoji dalis, todėl jie išmano ir ginkluotę, ir taktiką, ir karių kasdienybę. Frederikui X tapus karaliumi, svarbi jo vizitų į kitas šalis tema yra saugumas ir gynyba“, – sakė plk. D. Vaicikauskas.

Vyr. eil. Valdas Mašanauskas atviravo, jog, išgirdęs, kad pratybose turės galimybę sutikti Danijos karalių, nepatikėjo, jog taip gali būti: „Kai kuopininkas paskambino ir pakvietė sudalyvauti renginyje, nes į Lietuvą atvyksta Danijos karaliaus, tai pirmiausia pagalvojau, kad jis juokauja. Kai po kelių dienų viršila pakartojo tą patį, supratau, kad čia galimai bus viena mano įsimintiniausių tarnybos KASP dienų – taip ir buvo, – prisimena karys. – Nors man neteko su monarchais pabendrauti asmeniškai, bet išpūdį paliko vien buvimas šalia Danijos karaliaus ir karalienės, kai šie apžiūrinėjo KASP ginkluotę ir techniką. Labiausiai nustebino karaliaus Frederiko paprastumas ir nuoširdus bendravimas su eiliniaisiais kariais savanoriais. Kadangi gyvenime nebuvo tekę dalyvauti karališkuose vizituose, tikrai galvojau, kad viskas vyks daug formaliau. Dar vienas, mane nustebinęs faktas buvo tai, kad karaliaus ir

Karališkoji pora bendravo su KASP kariais ir Lietuvos šaulių sąjungos šauliais, dalyvavusiais bendrose karo medicinos ir bepiločių orlaivių (dronų) valdymo pratybose.

Gr. Michail Lysenko nuotraukos

karalienė išmano karinius dalykus. Žinojau, kad ir karalius ir karalienė yra tarnavę Danijos ginkluotosiose pajėgose, ir tai tapo akivaizdu, kai monarchai ėmė kalbinti karius. Apžiūrėdamas ginkluotą karalių uždavė praktinių klausimų apie ginklų balistiką, jų naudojimą lauko sąlygomis, lygino mūsų turimą ginkluotę su ginklais, kuriuos karinės tarnybos laikotarpiu naudojo jis pats, domėjosi mūsų naudojama amunicija ir ekipuote. Viskas vyko ne formaliai, o nuoširdžiai, iš šono žvelgiant neatrodė, kad su eiliniaais Lietuvos savanoriais kalbasi monarchas, greičiau tai buvo kario pokalbis su kariais.“

Gr. Arnas Strumila taip pat neslepia buvęs labai nusteбęs, kai išgirdo karališką naujieną: „Pradžioje apėmė didžiulė nuostaba, o kartu ir atsakomybės jausmas. Tokie neeiliniai susitikimai natūraliai sukelia jaudulį. Dabar, renginiui praėjus, jaučiu didelį pasididžiavimą – tiek už save, tiek už visą dronų operatorių komandą, taip pat ir už visas Savanorių pajėgas, kad mūsų veikla susilaukė tokio dėmesio. Teko pasikalbėti su karaliumi Frederiku akis į akį. Dominavo dronų ir jų specifikos temos. Karalienė domėjosi, ar sudėtinga valdyti FPV arba pirmojo asmens vaizdo dronus. Danijos monarchui pasakojau, kokių įgūdžių reikia pilotuojant droną, ir jis liko labai nusteбęs, kad viskas nėra taip paprasta, kaip atrodo iš pirmo žvilgsnio. Labiausiai karaliui patiko sprogimas, kuomet FPV pilotai atliko parodomąją programą ir taikliai numetė sprogmenį, – pasakoja Arnas, – o man su kariais pirmiausia įsiminė pati atmosfera, nes nebuvo jokio dirbtinio formalumo. Karaliaus akyse mačiau nuoširdų susidomėjimą, o ne „protokolinį“ vizitą. Tai suteikė pasitikėjimo savo įgūdžiais ir džiaugsmo vizitui pasibaigus.“

- Danijos Karaliaus valstybinis vizitas į konkrečią šalį vyksta vieną kartą per karalavimo laikotarpį.
- Karališkojo vizito metu didelis dėmesys buvo skirtas gynybos klausimams. Frederikas X aplankė karių savanorių ir Šaulių sąjungos pratybas, dalyvavo forumo, skirto energetiniam saugumui ir gynybai, atidaryme.
- Danija yra istorinė Baltijos šalių rėmėja. Ši šalis – antroji po Islandijos – pripažino Lietuvos nepriklausomybę 1991-ųjų vasario 28-ąją.
- Danija yra svariai prisidėjusi prie Lietuvos narystės ES ir NATO siekių įgyvendinimo Lietuvoje. Danijos kariuomenė teikė įvairiapusę paramą kuriant Savanorių pajėgas ir Lietuvos kariuomenę, buvo pirmoji Lietuvos partnerė tarptautinėse operacijose.
- 1993 m. sausio 15 d. Danijos Karalystės savanorių pajėgų vadas gen. mjr. Rudis Gotlibas (Rud Gotlieb) tuometiniam SKAT štabo viršininkui plk. ltn. Jonui Gečui įteikė pirmąjį simbolinį ginklą – šautuvą, kuriuo Danijos partizanai gynėsi nuo okupantų Antrojo pasaulinio karo metais.
- Prieš daugiau nei tris dešimtmečius prasidėjęs vakarietiško karybos principų įgyvendinimas Savanorių pajėgose virto į Lietuvos ir Danijos karių savanorių bendradarbiavimą, kuris buvo orientuotas į vakarietišką Lietuvos karių mokymą, vakarietiškos doktrinos diegimą ir vadų metodinį rengimą. 1993 m. prasidėjusi abiejų šalių savanorių pajėgų draugystė ilgainiui peraugo į aukštesnį – kariuomenių ir ministerijų – bendradarbiavimą.
- Ilgametis bendradarbiavimas apėmė ne tik karinius kursus bei mokymus Lietuvoje ir Danijoje, bet ir dalyvavimą tarptautinėse taikos palaikymo misijose Kroatijoje, Bosnijoje, Kosove bei Afganistane.
- Savanorių pajėgos ir Danijos „Home Guard“ tradiciškai kartą per dvejus metus pasirašo bendradarbiavimo deklaraciją, o kasmet – dvišalio karinio bendradarbiavimo programą. Naujausia programa buvo pasirašyta šių metų sausio 6 dieną.

Anot Arno, Danijos karalius Frederikas X visus pratybose dalyvavusius bepiločių orlaivių operatorius motyvavo toliau mokytis ir dirbti šioje srityje: „Gavome aiškų padrąšinimą tęsti tai, ką darome. Svečias akcentavo, kad dabartinėje saugumo situacijoje, taip pat ir šiuolaikiniame kare, dronų galimybes yra labai reikšmingos ir ypač svarbios, o mūsų pajėgų indėlis į savo šalies saugumą yra matomas ir vertinamas.“

Gr. Matas Mankevičius, gavęs šaukimą dalyvauti pratybose ir susitikime su Danijos karaliumi, vertina tai kaip didelį vadovybės pasitikėjimą ir puikią galimybę, kuri niekada gyvenime gali ir nebepasikartoti: „Iš pradžių viskas atrodė sunkiai tikėtina. Galimybę bendrauti su sąjungininkų šalies karaliumi įvertinau kaip didelį vadovybės ir kitų karių pasitikėjimo bei mano tarnybos įvertinimo ženklą. Už tai Savanorių pajėgoms esu labai dėkingas“, – sakė Matas. Jam Danijos karalius Frederikas pasirodė ne tik mandagus, bet ir labai smalsus: jo karališkoji didenybė domėjosi konkrečiomis KASP užduotimis, karių tarnyba ir mūsų turima ginkluote. Karalius ne tik labai susidomėjęs apžiūrėjo mūsų naudojamus ginklus, bet ir uždavė

klausimų apie mūsų gyvenimus: kiek metų kas tarnauja KASP, kaip derina tarnybą su asmeniniu gyvenimu, ką veikiame civiliniame gyvenime. Kadangi tiek karalius, tiek karalienė turi karinį parengimą, mes, būdami šalia jų, pajutome, kad kariuomenėje visi lygūs ir, visų pirma, yra vertinami pagal asmenines ir profesines savybes, o tik po to pagal užimamas oficialias pareigas.“

Karališkoji pora bendravo labai betarpiškai, pasakojo apie savo karinę tarnybą, asmeninius pomėgius, gyrė kareiviškus pietus. Visus karius maloniai nusteбino karališkosios poros paprastumas ir bendravimo šiluma. Taip pat ir visa lydinti delegacija, kurios daugumą sudarė įvairūs aukšto rango Danijos karininkai, nuoširdžiai domėjosi karių kasdienybe, pasakojo apie savo patirtį, stebino savo nuoširdumu.“

Gr. Matas Mankevičius

PRIESAIKA – galia ar butaforija?

Aš, (vardas ir pavardė),
be išlygų prisiekiu:
ištikimai tarnauti Lietuvos Respublikai,
negailėdamas jėgų ir gyvybės ginti
Lietuvos valstybę,
jos laisvę ir nepriklausomybę,
sąžiningai vykdyti Lietuvos Respublikos Konstituciją,
įstatymus ir savo vadų įsakymus,
saugoti visas man patikėtas paslaptis;
pasižadu būti doras ir garbingas Lietuvos karys.
Tepadeda man Dievas.

Šiuos priesaikos žodžius tarnybos pradžioje ištaria kiekvienas Lietuvos karys: šauktinis, karys savanoris, komendantinio vieneto atstovas.

Su priesaikos žodžiais atsiranda precedento neturintis kario ir valstybės, santykis, gyvenimo trukmės sandoris, kuriame kario kelią pasirinkęs asmuo įsipareigoja tarnauti savo šaliai, saugoti jos nepriklausomybę ir gerovę, negailėdamas jėgų ir gyvybės ginti savo valstybę, jos įstatymus ir vertybes. Ši pareiga turi tiek teisinių, tiek moralinių pasekmių.

Priesaika turi stiprią simbolinę reikšmę ne tik kariams, bet ir visuomenei, kuri tiki, jog karys, jei reikės, dėl savo šalies žmonių bus pasiruošęs paaukoti gyvybę. Priesaika taip pat yra viešas įsipareigojimas, padedantis formuoti kario – žmogaus, pasirengusio kovoti ir ginti bendražmogiškas vertybes – tapatybę.

Liūdna, bet tiesa ta, kad priesaika gali būti sulaužyta (ir pasitaiko, kad yra sulaužoma), pažeidus įstatymus ir Drausmės statutą, o už tai yra numatytos teisinės pasekmės. Šiame „Savanorio“ numeryje panagrinėsime kario priesaikos teisinius, karinius, psichologinius ir moralinius aspektus.

Teisininkai: pirminis priesaikos tikslas – moralinis įsipareigojimas

Krašto apsaugos ministerijos teisininkai pabrėžia, jog priesaika yra moralinis dalykas, bet su priesaikos pažeidimu atsiranda ir teisinės pasekmės. Duodamas priesaiką karys supranta, kur atėjo, ką jisai prisiekia daryti, ir ištaria šį pažadą: „negailėdamas jėgų ir gyvybės ginti Lietuvos valstybę, jos laisvę ir nepriklausomybę“. Kario tarnybos pasirinkimas jam papildomai suteikia statuso ir sukelia didesnę atsakomybę elgtis žymiai atsakingiau tiek tarnybos, tiek laisvu nuo tarnybos metu. Kariui keliama kur kas didesni elgesio standartai nei paprastiems piliečiams, ir jei yra pažeminamas ar diskredituojamas kario vardas, Krašto apsaugos sistemos institucija tai vertina itin griežtai. Apie tai yra ne kartą pasisakę ir mūsų teismai.

Krašto apsaugos ministerijos Teisės departamento (TD) direktorė Judita Nagienė teigia, kad priesaika yra moralinis įsipareigojimas, kai būsimas karys pasiryžta rinktis kario kelią, todėl dalyvauja baziniuose mokymuose, kurių baigiamasis etapas yra priesaika: pasiryžimo tapti kariu įgarsinimas. „Valstybė suteikia mokymus, reikalingus kario pasirengimui tolesnei tarnybai, o žmogus pažada, kad panaudos gautas žinias ir kompetencijas grindamas valstybę. Priesaika yra daugiau moralinis, vertybinis, žmogiškas įsipareigojimas. Kaip ir kitais gyvenimo atvejais,

Priesaikos sulaužymas yra moralinis nusižengimas, turintis daugiau teisinių pasekmių nei pašalinimas iš kariuomenės. Pagal įvairias įstatymo nuostatas, priesaiką sulaužęs asmuo gali būti nepriimtas į tarnybą kitose valstybės institucijose. Ir atvirkščiai, pavyzdžiui, asmuo, sulaužęs Seimo nario priesaiką, penkerius metus negalėtų būti priimtas į profesinę karo tarnybą.

Mjr. Mantas Keliotis

kai duodame kitokias priesaikas ir jomis morališkai įsipareigojame. Jei sulaužytume įsipareigojimą, galėtume bausti ir teisti tik save pačius akistatoje su savo sąžine. Šeimos institucijoje, kai vyras ir žmona pasižada vienas kitam, sulaužius priesaiką, to nevertina joks trečias asmuo, o vertina tik tie du žmonės, kaip jiems sekėsi laikytis priesaikos, ir atitinkamai save teisia arba ne“, – sako J. Nagienė.

Dar nėra buvę atsisakiusių prisiekti

TD teisėkūros skyriaus patarėjo **mjr. Manto Keliočio** teigimu, per visą atkurto nepriklausomos Lietuvos kariuomenės istoriją nė karto nebuvo keltos bylos dėl ka-

rio atsisakymo duoti priesaiką. „Pasirinkdami kario duoną, kariai puikiai supranta visas esamas ir būsimas pareigas. Yra buvę atvejų, jog šauktiniai nenorėjo prisiekti, nes galvojo, kad nedavę priesaikos, galės nevykdyti kažkokių pareigų. Bet tai yra netiesa, nes visos pareigos jiems išlieka, galiausiai, pasikalbėjus ir tai išaiškinus, net ir jie prisiekdavo, nes suprasdavo, kad tokiu būdu jie neišvengs tarnybos ir su ja susijusių pasekmių“, – pasakoja mjr. M. Keliotis.

Judita Nagienė, papildydama kolegos mintį, teigia, jog kario atsisakymas prisiekti reikštų atsisakymą moraliai įsipareigoti, tačiau teisiškai niekur nedingtų jam privaloma pareiga, numatyta Konstitucijoje – vyrams nuo 18 iki 60 metų ginklu ginti Tėvynę.

Baigęs pradinį karinį mokymus ir davęs priesaiką žmogus tampa visaverčiu kariu ir konstitucinė pareiga ginti ginklu Tėvynę jam, teisine prasme, yra absoliučiai privaloma. Priesaika yra kario asmeninis pasižadėjimas, kuriuo jis savo valia patvirtina, kad šis valstybinis į(si)pareigojimas ir prievolė jam yra moraliai priimtini pagal sąžinę ir visą žmogišką prigimtį.

Teisininkė Judita Nagienė

Pasak J. Nagienės, **karo metu** prievolė būtų aukščiau už priesaiką. Tarnybos nebūtų galima išvengti net ir nedavus priesaikos. „Savo Konstitucijoje turime užfiksuotą ir įstatymuose išplėtotą nuostatą, jog atsisakymas prisiekti niekaip nepakeistų piliečio pareigos ir prievolės ginti šalį. Priesaikos nedavimas nepanaikina pareigos ginti savo šalį. Taigi svarbu, kad nesusidarytų tokia regimybė: gali neduoti priesaikos, neva tada nereikės ginti valstybės nuo ginkluoto užpuolimo bei atlikti karo ar alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos. Konstitucinės nuostatos numato, kad ir nedavęs priesaikos žmogus neatleidžiamas nuo prievolės ginti Lietuvą.“

Mjr. Rimgaudas Mockus, TD įstaigų teisinės priežiūros skyriaus patarėjas, kalbėdamas apie galimas pasekmes, kurios ištiktų karį savanorį taikos metu laiku nedavus priesaikos, pradeda nuo KASOKTĮ (*Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo*), kuriame aiškiai reglamentuota, kad kariams savanoriams pagal įstatymą privaloma duoti priesaiką, ne vėliau nei pasibaigs bandomasis laikotarpis, t. y. per 6 mėnesius nuo užsirašymo į KASP dienos. Per tą laiką jie turi pabaigti BKSJK ir prisiekti. Jei per bandomąjį laikotarpį karys atsisakys duoti priesaiką, tai su juo nebus sudaroma sutartis ir jis bus atleidžiamas (bendrais pagrindais) iš Krašto apsaugos savanorių pajėgų. KASOKTĮ yra aiškiai parašyta kokie kariai, kada ir per kiek laiko privalo duoti priesaiką – tai įstatyme numatyta pareiga – ir kiekvienu individualiu atveju, jeigu karys atsisakys duoti priesaiką, tai bus laikoma, kad karys nepraėjo bandomojo laikotarpio, nes nedavė priesaikos.

Nėra atskiro instrumento, kuriuo būtų vertinamas tik priesaikos sulaužymas. Priesaikos sulaužymas paprastai susumuojamas su kario padarytu pažeidimu, uždeda papildomą vertinimo kriterijų, pavyzdžiui, „karys savo pažeidimu net ir priesaiką sulaužė, taip paneigdamas valios ginti Tėvynę pareiškimą“. Kai pažeidimas yra tiek sunkus, kad sukelia pasekmių, kurių užtenka pritaikyti sankciją pašalinti jį iš karo tarnybos, šis sprendimas dar yra įvertinamas ir moraliai – karys sulaužė moralinį įsipareigojimą, ištartą priesaikos tekstu. /Judita Nagienė/

Kariai neretai padaro tam tikrus teisės pažeidimus; ar tai būtų kariuomenės drausmės statute numatyti šiurkštūs pažeidimai, ar baudžiamąją atsakomybę užtraukiantys veiksmai ar elgesys. Tada iš pradžių atliekamas tarnybinis tyrimas, nustatomos visos aplinkybės, ir gali būti skiriama maksimali nuobauda už pažeidimą – kario pašalinimas ar atleidimas iš karo tarnybos arba karinės mokymo įstaigos. Ir jau tokia nuobauda suponuoja, kad buvo sulaužyta kario priesaika. /Mjr. Rimgaudas Mockus/

Priesaikos sulaužymas

Mjr. R. Mockus sako, kad pareiga prisiekti kyla iš įstatymo. O davusiems priesaiką ir ją sulaužusiems įstatymas numato pasekmes. „Priesaikos sulaužymas visada yra susijęs su tam tikru teisės pažeidimu. Tiksliau tariant, padarius rimtą teisės pažeidimą, vėliau jis prilyginamas priesaikos sulaužymui. KASOKTĮ taip pat numato kokiais atvejais laikoma, kad priesaika sulaužoma: jeigu tyrimas nustato, jog padaromas šiurkštus drausmės pažeidimas, ir (arba) jeigu padaroma tyčinė nusikalstama veika, už tai karys atleidžiamas iš karo tarnybos arba pašalinamas iš karo mokymo įstaigos ir laikoma, kad taip buvo sulaužyta priesaika.“

Savanoriui kūrėjui Eugenijui Jakimavičiui ant priesaikos lapo pasirašo prisiekęs karys savanoris

Lietuvos savanorių priesaika ant Gedimino pilies kalno. 1991 m. gegužės mėnuo

PIRMOJI PRIESAIKA

1919 m. gegužės 11 d. Kaune, Rotušės aikštėje, įvyko pirmasis viešas Lietuvos kariuomenės paradas ir pirmoji karių priesaika. Parade dalyvavo Kauno įgulos daliniai. Iškilnėse dalyvavo Valstybės Tarybos ir Vyriausybės nariai, aukštieji valdininkai, Anglijos, Prancūzijos ir JAV karo misijų atstovai, vokiečių karininkai ir didelė gyventojų minia. Rotušės aikštėje šv. Mišias laikė pirmasis kariuomenės karo kapelionas, savanoris kūrėjas, kunigas Bronislovas Bumšas, o katedroje – Žemaičių vyskupas Pranciškus Karevičius. Po pamaldų į Rotušės aikštę atvyko prezidentas Antanas Smetona, ministras pirmininkas Mykolas Sleževičius, krašto apsaugos ministras Antanas Merkys, kariuomenės vadas gen. Silvestras Žukauskas.

„Pats paradas pavyko nepaprastai gerai. Tie pirmieji kovotojai už laisvę pražygiavo pro aukštuosius svečius lyg seni kariai – mikliai, pavyzdiningi tvarkoj, žvalūs ir energingi. Stebėjosi tokiu greitu mūsų kariuomenės išprusimu ne tik visuomenė, bet ir užsienio valstybių karo atstovai, kurie buvo matę šimtus paradų. Pirmoji mūsų kariuomenės priesaika ir paradas ryškiai visiems parodė, kad Lietuvos pastangos sukurti savo valstybę nėra tuščias žaismas, kad Lietuva turi tvarkingą, narsią ginkluotą pajėgą, kuri tautai laisvę iškovo. Jeigu anksčiau į mūsų kariuomenę daugelis nepasitikėdami žiūrėjo, tai po šio parado nuomonę griežtai pakeitė. Šis žymus mūsų kariuomenės įvykis ilgai buvo minimas. Jis davė kovotojams naujų jėgų, o visuomenei pasitikėjimo savimi ir mūsų tautos likimu.“ („Karys“, 1934 m. Nr. 20, p. 383)

„Lietuvos kariuomenė Laikinojoje sostinėje 1919–1940 m.“; Vytauto Didžiojo karo muziejaus leidinys

Vyskui P. Karevičiui skaitant priesaiką, visi karininkai ir kareiviai garsiai kartodami priesaikos žodžius, iškilmingai pasižadėjo ginti tėvynės laisvę ir nepriklausomybę. Sveikindamas prisiekusius karius, prezidentas ragino tesėti savo pažadą šventai atlikti savo pareigą ir narsiai kovoti dėl Lietuvos.

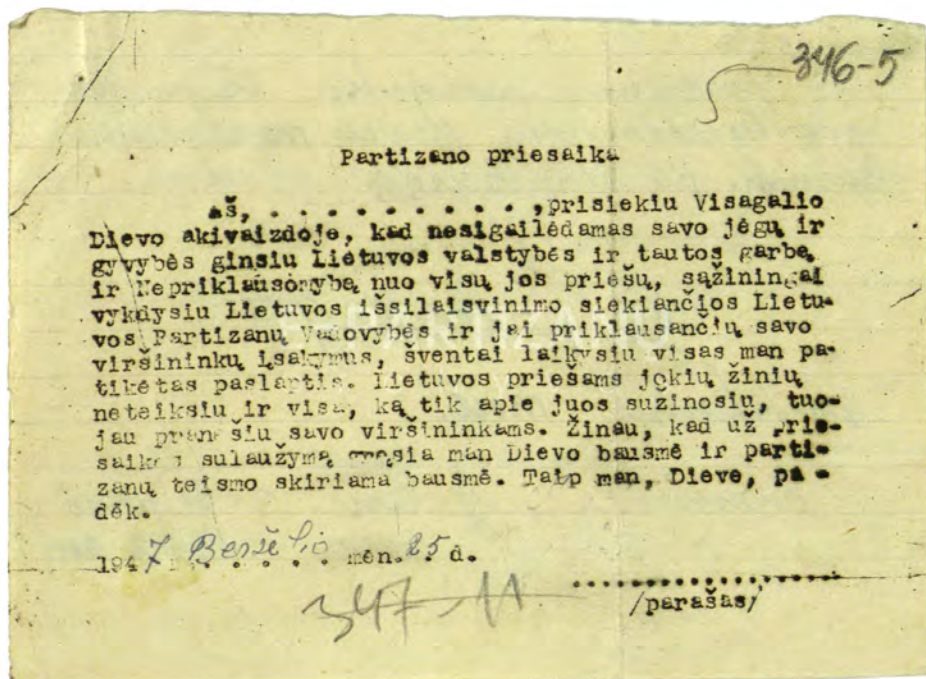

Priesaika prasidedantis kasdienis kario kelias nepagražintoje realybėje

Šiuolaikinėje kario priesaikoje karys gali rinktis: sakyti ar nesakyti paskutinės eilutės „Tepadedu man Dievas“.

Tiek miško brolių priesaikų tekste, tiek 1918–1934 metų kario priesaikoje Dievas arba Aukščiausiasis minimas net po du kartus. Laikai buvo kritiniai, žmogaus gyvybei grėsė realus pavojus ir tai lėmė būtent tokią priesaikos tekstų struktūrą.

Dainavos apygardos Merkio rinktinės Rugio būrio partizano priesaika, 1947 m. birželio 25 d.

Mjr. Tomas Karklys, Kauno įgulos kapelionas, paklaustas, kiek kartų tariant priesaiką reikia minėti Dievo vardą, atsako, kad žmogus yra labai sudėtinga psichofizinė būtybė ir jam visada reikia šaltinio, iš kurio jis galėtų skleisti ir semtis dvasinių jėgų, kad galėtų puoselėti Dievo dovanas; pavyzdžiui gyvenimą, kuris jam yra duotas per tėvo ir motinos meilę, gyvybę bei kūrybą ir kuris apima visas kūrybines žmogiškas galias. Tuo pat metu dvasininkas primena, kad gyvename visuomenėje, kur žmogus ne visada atranda vietos Dievui: jam atrodo, kad jis viską gali pats, savo jėgomis, ir jam reikia tik nežabotos laisvės, taip iškreipdamas visą laisvės prasmę.

„Karys, atsidūręs tiesioginių karo veiksmų zonoje, suvokia, kad teks susidurti su mirtimi. Tiesa, mirti nenori nė vienas. Žmogui taip įrašyta į jo turtingą sielos pasaulį, kad jis nori gyventi. Ir net kai žmogus suserga, pavyzdžiui, nepagydoma liga, jis kabinasi į gyvenimą visais įmanomais būdais, kad tik nors kiek ilgiau pratęstų savo egzistenciją. Pažvelgus mirčiai į akis visiems iškyla egzistencinių klausimų, o ypač tai aktualu kariams kare,

kurie kasdien mato mirtį, sužalotus kovos draugus. Natūralu, kad tenka išgyventi sunkias mintis, ieškoti atsakymų į sunkius klausimus, būti apsuptiems baimės ir nerimo. Tuomet prireikia stiprybės šaltinio. Ukrainoje labai daug karių pasirenka stiprybės semtis iš Dievo, bet yra ir tokių, kurie fronte Dievą praranda, kituose užverda vidinė kova, nes susidūrus su neteisybe, melu, vienu metu, širdies ir fiziniu skausmu (karas visada buvo yra ir bus tokia terpė),

susitvarkyti sunku, ne visada įmanoma. **Taikos metu** karys galvoja, kad duodamas priesaiką galėtų ir atsisakyti to paskutinio sakinio „Tepadedu man Dievas“, nes gali sau tą dalyką šiandien leisti. Manychiau, kad šioje vietoje reikia kiekvienam suvokti, kad atsipalaiduoti negalima, gali nutikti taip, kad Dievas bus vienintelis, galintis tau ateiti į pagalbą ir padėsiantis ištverti karą“, – sako karo kapelionas. Juk ne veltui gyvuoja posakis, jog kare ateistų nėra.

Kare tenka išgyventi sunkias mintis, ieškoti atsakymų į sunkius klausimus, būti apsuptiems baimės ir nerimo. Asociatyvi nuotrauka

☞ Kario misija šventa ir turbūt vienintelė savyje apimanti priesaiką, kurioje karys pasižada savo gyvybės kaina ginti pamatines gyvenimo vertybes. Tai yra egzistenciškai vertingiausia priesaika iš visų, kurias žmonės duoda savo gyvenime. Nes karys pasiruošęs prarasti savo brangiausią turtą – gyvenimą, atiduoti gyvybę už kitus, kad kiti galėtų gyventi. Čia yra pagrindinis gynybos akcentas, kuris motyvuoja kovoti ir atsako į klausimą apie priešą naikinimą.“

Mjr. Tomas Karklys

Priesaika – didelis įsipareigojimas ant savo žmogiškų pečių prisiimti milžinišką atsakomybę

Mjr. Tomas Karklys apgailestauja dėl šiuolaikinių žmonių gyvenimo įpročio neapgalvoti ir nevertinti savo veiksmų. Tada daug svarbių dalykų nublanksta, nuvertėja – ir priesaikos taip pat. Jos pavirsta gražiomis deklaracijomis, įsimintinomis ceremonijomis, proga švęsti ir pasidžiaugti gražiai užfiksuotomis, tobulai apipavidalintomis ceremonijomis akimirkomis. „Bet ar įsigilinama į priesaikos esmę? Priesaika – tai realybė, kuri nuo šiol yra tavo kasdienis kelias, duona kasdieninė. Pradėjęs suvokti atsakomybę už tai, ką prisieki, pasveri ir apsvarstai kiekvieną žodį – pamatai, kad olialia! Tai yra iššūkis“, – sako T. Karklys.

Po priesaikos kapelionai visada kreipiasi į karius. Ką jiems sako? Kapelionas Tomas Karklys teigia, jog kariams primenama didžiulė atsakomybė, kurią jie prisiėmė su priesaika. „Sakau kariams,

kad priesaika nėra skambių sakinių rinkinys, o labai didelė atsakomybė, uždėta ant žmogiškų pečių. Visada palinkiu kariams būti ištikimiems priesaikai: kad ji nebūtų pamiršta atėjus pirmajam išbandymui. Juk jeigu negali eiti kario keliu, tai nereikia jo rinktis. Esi laisvas rinktis kario kelią, o jei pasirinkai, ištarei šventus priesaikos žodžius – laikykis. Juk įsipareigojai prieš save, prieš kitus, prieš šventą misiją, kuriai pašventi save“.

Paaškinęs kariams, kokią atsakomybę prisiėmė prisiekdami, kapelionas suteikia visiems palaiminimą, kad žmogiškas silpnumas nepakištų kojos. „Ordinarie yra parengta priesaikos palaiminimo malda, kurioje viskas labai gražiai atsispindi: Dievo pagalba ir palaima iššūkiuose, ypač kai bus sunku, kai ištiks žmogiško silpnumo akimirkos. Palaiminime akcentuojami pagrindiniai dalykai, kurie yra Dievo rankose, kuriuose dažnai tik Viešpats gali padėti. Žinoma, čia labai svarbu, kaip kiekvienas žmogus priima tą palaiminimą. Yra paprasta: vienas pagalbą gali ir nori priimti, kitas laisvas jos atsisakyti. Gyvename tokiais laikais, kai galime rinktis: patarčiau dvejotiems būti atviriems ir pasielgti pagal savo sąžinę“, – pasakoja karo kapelionas.

Ne tik gintis, bet ir nukauti priešą

Daugelį žmonių domina, kaip bažnyčia ir jos atstovai – karo kapelionai – aiškina faktą, jog kariui kare tenka ne tik gintis, bet ir nukauti priešą. Šiuo atveju mjr. Tomas Karklys sako, kad pirmiausia reikia atskirti du dalykus: puolimą ir gynybą. „Tada priminkime sau seną kaip pasaulis tiesą: gyvybė yra šventa. Niekas neturi teisės niekam atimti gyvybės. Niekas. Ir jeigu kažkam šauna į galvą, kad galima atimti gyvybę ir prigimtinius dalykus, laisvę, žemę, tėvą, motiną, brolius, seseris, tavo gyvenimo kūrimą ir džiaugsmą – natūralu, kad užpultasis žmogus tai ims ginti. Kiekvienas, matantis puolantįjį, turi teisę gintis.“

☞ Kiekvienas, matantis puolantįjį, turi teisę gintis. Net jeigu gynyba pareikalauja užpuoliko žūties – nieko nepadarysi. Kare karys susiduria su priešu, atėjusiu atimti ir žudyti. Lieka paprasti dėmenys: arba tu, arba jis. Kare su tuo susiduriama kasdien, šis procesas yra baisus, atnešantis katastrofinius padarinius kiekvienam kovotojui. Bet kariai yra davę priesaiką ginti savo Tėvynę, laisvę, nepriklausomybę, savo šeimas, savo žemę.“

Mjr. Tomas Karklys

Net jeigu gynyba pareikalauja užpuoliko žūties – nieko nepadarysi. Be abejo, visada demokratinėse visuomenėse akcentuojamas teisėtvarkos ir teisėsaugos institucijų darbas, kurio esmė užtikrinti teisingą elgesį su nusikaltėliu. Bet kare kaip kare. Čia visada yra iššūkis: karys susiduria su priešu, atėjusiu atimti ir žudyti. Lieka paprasti dėmenys: arba tu, arba jis. Kariai kare su tuo susiduria kasdien, šis procesas yra baisus, atnešantis katastrofinius padarinius kiekvienam kovotojui, paliekantis baisius padarinius jų sielos pasaulyje, jų ateities gyvenimui, bet kariai yra davę priesaiką ginti savo Tėvynę, laisvę, nepriklausomybę, savo šeimas, savo žemę. Ginama laisva ateitis, kurioje ištisos kartos galėtų kurti taikius gyvenimus“.

Istorijos pamokos atsako, kodėl mūšyje gali tekti paguldyti galvą

Senovės Romos legionų kariai, tardami priesaikos (*Sacramentum Militare*) žodžius, įsipareigodavo absoliučiai ištikimybei Romai, respublikai, vėliau imperatoriui, besąlyginiam paklusnumui vadams, tuo pat metu tai buvo pasižadėjimas kovos draugams ginti vieniems kitus, taip pat priesaika įtvirtindavo karių pareigas, discipliną, ir galiausiai ryžtą ištverti bet kokius sunkumus ir pažadą mirti už Romą. Manoma, kad priesaika tarnauti ir pasiaukoti buvo esminė Romos kariuomenės sėkmės priežastis. Priesaika būdavo duodama viešai, bendrai – dalyvaujant legionieriams ir vadams – tai sukūrė nepaprastai stiprią ir disciplinuatą kariuomenę. Kariai nebuvo samdiniai, o prisiekę piliečiai, ištikimi savo legionui ir Romai.

Mindaugas Nefas, istorikas, pedagogas, humanitarinių mokslų daktaras, svarstydamas, kodėl istoriškai karių priesaikos ceremonijos buvo ypač svarbios, teigia, jog greičiausiai priesaika yra atsiradusi dėl dviejų pagrindinių priežasčių. „Pirmoji – dėl to, kad kariui reikėjo paaiškinti, kodėl mūšyje gali tekti paguldyti galvą. Ir visiškai nesvarbu, ar buvo prisiekama valstybei ar tautai, ar monarchui, ar kokiai nors kitai politinei santvarkai – karys pasižadėdavo kovoti iki paskutinio savo atodūsio, iš esmės savo galimai žūčiai suteikdamas didelę prasmę, sumokėdamas didžiausią kainą, – sako M. Nefas, – kario auka istorijos eigoje dažnai atsispindi ir pastiprinama mitais, legendomis, liaudies dainomis – visa tautos kūryba pasiekia mus iš senovės laikų, o šių kūrinių tikslas, paprastai tariant, pakelti ūpą, kad kariai norėtų kautis, kad nepabėgtų iš mūšio lauko, kad turėtų vertybinį pamatą, ant kurio, kaip ant aukuro, klotų savo gyvenimą ir kovą. Iš čia istorijos tėkmėje gimdavo vienokie ar kitokie priesaikų tekstai, ceremonialai, kuriais buvo sužadinas karių tarpusavio vienybės jausmas.“

Anot istoriko, antrasis priesaikos tikslas yra užtikrinti ištikimybės principą. „Nesvarbu, ar kalbama apie feodalius laikus, kuomet vasalas prisiekdavo senjorui, ar apie šiuolaikinius karius. Priesaika skirta užtikrinti, kad karys, pažadėjęs ginti Tėvynę, bet atsidūręs pavojuje, neapsisuktų ant kulno ir nenuieitų jam patogiu ir saugiu keliu. Priesaika jokių būdu nereiškia, kad visi kariai jos laikysis. Žmogus,

susidūręs su ekstremaliais dalykais, linkęs labai netikėtai elgtis. Mano galva, šiais taikos laikais priesaika iki galo neapmąstoma: ar tai būtų PKT karys ar NPPKT karys, ar karys savanoris, ar šaulys. Kartais manoma, kad priesaiką reikia duoti todėl, kad tokia tradicija, kad taip gražu ar taip reikia. Išties įdomu, kiek karių giliai susimąsto, kad priesaika yra duodama visam gyvenimui...“, – sako istorikas M. Nefas.

Autoriaus nuotrauka

Juk dažniausiai priesaikos žodžius karys taria individualiai, bet tuo pat metu ir drauge su būriu kitų karių. Čia yra pagrindinė priesaikos funkcija: paaiškinti žmogui, kodėl jis, prirėkęs, mūšyje turės žūti, ko pagal savo žmogišką prigimtį niekada niekas nenori.

Mindaugas Nefas

Ar visuomenė pasitiki kariais, nes jie davė priesaiką?

Svarstydamas pasitikėjimo kariais klausimą, Mindaugas Nefas teigia, jog didžioji dalis mūsų visuomenės suvokia kariuomenę kaip būtinybę, ypač pastaraisiais metais, nors ir gyvename taikos metu, tačiau kelia klausimą, o kaip būtų, jeigu prasidėtų karas? „Pavyzdžiui, Ukrainoje karas yra gerokai užsitęsęs ir socialinių tinklų vaizdo medžiagoje matyti, kaip šaukiamojo amžiaus vyrus verbavimo tarnybos pareigūnai gaudo tiesiog gatvėse, laipina į automobilius, o tai matantys žmonės mėgina juos iš ten ištraukti. Ukrainoje susikaupęs ir skausmas, ir karo nuovargis, todėl žmonėms yra labai sunku su tuo susidoroti. Natūralu, kad tikrame kare kyla tokių problemų kaip dezertyravimas, kai šaukiamojo amžiaus vyrai pasitraukia į Lenkiją, Lietuvą ar poilsiauja Egipte, Turkijoje, tuo metu kai kiti kovoja fronte neturėdami pamainos. Įsivaizduokite, ką reiškia 100 dienų praleisti fronto linijoje!

Ukrainoje priesaikos laikymosi klausimai kyla vienokiu aštrumu, tačiau jei pas mus prasidės karas, mes taip pat aktyviau imsimės apie tai galvoti. Tikrai neverta tikėtis, kad visi, kurie dabar tarnauja kariuomenėje, taip pat ir kariai savanoriai, arba šauliai, ar dalis jų, ir „nesuteps slidžių“ į užsienį. Kiti stos į kovą. Visko bus, nereikia žmonių idealizuoti, – svarsto M. Nefas, – grįžkime prie priesaikos teksto: jeigu priesaiką ištarei apgalvotai, tai tavo pasirinkimas karo metu yra labai aiškus – pasirinkimo nėra. Bet jeigu ištarei priesaiką prieš tai jos neapmąstęs... vargas tau.

Nes priesaikos žodžiai yra neatšaukiamas dalykas. Tai nėra atsitiktinis žodžių rinkinys“, – samprotauja Mindaugas.

Kaip priesaikos laikymosi tematiką formavo partizanai?

Istorikas M. Nefas primena, kad partizanų karo pradžioje karinius būrius pradėjo formuoti karinės patirties turėję asmenys. Tuos pačius dalykus, kuriuos darydavo kariuomenėje, jie perkėlė į partizanų gretas. Miško broliai save tapatino su kariuomene ir mes šiais laikais juos laikome kariuomene. Partizano priesaika buvo būtinas atributas ir jos, ištartos miškuose, reikšmė tapo itin didelė: „Kalbėdami apie partizaninį karą, kaip taktikos būdą, visada pabrėžiame, kad tuomet konspiracija turėjo būti didesnė negu konvencinio karo metu. Tiesa ir tai, kad dalis kovotojų, patekusių į rusų okupantų nelaisvę, kanikinami išduodavo savo kovos draugus.

Buvo tamsūs, sunkūs laikai, kurie mus moko šiandien ugdyti tokį stuburą, kad būtume kaip vienas monolitas, kad vienas kito neišduotume ir laikytumės vienas kito kovodami iki paskutinio kraujo lašo. Partizanų priesaika buvo tariama juodu nevilties metu. Partizanų kovos visuomenėje buvo apdainuojamos, joms atminti buvo kuriami eilėraščiai, išliko kovų aprašymai partizanų spaudoje. Žmonės apie Lietuvos karius mūsų miškuose kalbėjo su pagarba ir meile, – svarstydamas, ar svarbu, kokiu istorijos momentu duodama priesaika Mindaugas Nefas prisimena savąją šaulio priesaiką. – Manau, taikos metu priesaiką ištarti yra paprasčiau. Palyginti su partizanų kovų metais, galime įsivaizduoti, ką reikškė duoti priesaiką, pavyzdžiui, 1945 metais, kuomet viltys iškovoti ir sugrąžinti Lietuvai laisvę atrodė realistiškesnės ir – kitas dalykas – prisiekti 1948 metais, kuomet partizanų karo antroje pusėje atėjimas į kovotojų gretas reikškė, jog išgyvensi dar kokį porą mėnesių. Tuomet žodžiai „kovoti iki mirties“ buvo labai akivaizdūs. Reikėjo išsilaikyti garbingai kovojant.

Tas momentas, kada duodi priesaiką, kokiomis aplinkybėmis ją duodi, yra labai svarbus. Ir jeigu mes lygintume, tai – be abejo – dabar Ukrainoje didelė dalis karių, duodami priesaiką, suvokia, kad tai ne teorinė situacija, kai kažkada kažkur to gali prisireikėti. Tai visiškas praktinis dalykas, kuomet žūtis gali ištikti pirmąją dieną, pirmąją valandą, kariui atsidūrus fronte. Tą patį jautė ir partizanai, ir mūsų Nepriklausomybės kovų dalyviai – žūties rizika buvo maksimali. Mąstydamas apie pokarį ir šiandieną, darau išvadą, kad labai svarbu išskirti ir gerbti tuos žmones, kurie į kariuomenę ateina savanoriškai: jie yra tarsi grynesni“, – apibendrina Mindaugas Nefas.

Partizanų priesaika – neatšaukiama, buvo tariama juodu nevilties metu

Priesaikos galia menkėja, kuomet laisvę vertiname labiau nei pareigą

Kai jaunas žmogus ima suvokti neišvengiamą laisvės ir atsakomybės ryšį, jis tampa suaugusiuoju taip pat ir kariu, kuris supranta savo pasakytos priesaikos galią.

Eugenijus Laurinaitis, gydytojas psichiatras, psichoterapeutas, Mykolo Romerio universiteto profesorius, svarstydamas, kodėl nuo seniausių laikų kariai, eidami į mūšį, prisiekdavo, kodėl neužtekdavo įsakyti kariams kautis negailint jėgų ir gyvybės, teigia, jog karas yra kraštutinė situacija, kurioje žmogus gali prarasti gyvybę, ir priesaika yra pasižadėjimas laikyti savo pareigą aukščiau už gyvybės išsaugojimo instinktą. Kariui ištarus priesaiką, išreiškiama sąmoninga jo pozicija, kad jis yra pasiryžęs šiai aukai.

Prof. Eugenijus Laurinaitis

Kariai savanoriai, šauliai – daugiausia tai yra žmonės, kurie dar prieš pasirinkdami ir apsisprenddami tapti kariais ar šauliais jau padarė savo pasirinkimą. Manau, kad didžiosios jų dalies priesaika yra ryžto jos laikytis požymis“.

Svarstydamas, ar gali karys taikos metu suvokti priesaikos besąlygiškumą, profesorius atvirai sako: „Nežinau. Žmonės yra skirtingi ir skirtingai suvokia tam tikrus dalykus. Tai labai asmeniška. Vis dėlto, kario priesaika persipina su vertybėmis, patirtimi, su žmogaus požiūriu į gyvenimą, kuris laikui bėgant keičiasi. Taip pat neišvengiamai keičiasi ir vienareikšmiškas priesaikos vykdymo įsisąmoninimas. Iš tikrųjų šiais laikais jaunimas daug labiau vertina laisvę negu pareigą, skirtingai nei prieš kelias kartas. Pareiga buvo suvokiama kaip aukštesnė vertybė negu asmeninė laisvė, su kuria nebuvo ką daryti (kalbu apie sovietinius laikus).“

Ką daryti, kad bijotume sulaužyti priesaiką?

„Baimė yra prastas motyvas. Baimės tikslas yra išvengti to, ko bijai – pabėgti iš situacijos. O kario priesaika kaip tik ir liepia jam likti mūšio lauke, nepaisant ten kylančio pavojaus. Pagrindinis motyvas, kodėl reikia atsakingai žiūrėti į priesaiką, yra Tėvynės interesas, mūsų visų žmonių gynybos poreikis – kalbama apie kitas vertybes, ne apie asmeninį savaugos instink-“

Jauni žmonės, suvokę neišvengiamą laisvės ir atsakomybės ryšį, tampa suaugusiais, tampa kariais, suprantančiais savo pasakytos priesaikos galią.

tą, – teigia prof. E. Laurinaitis, – manau, kad priesaika, ištariama brandžių žmonių, didesniajai jų daliai yra vienareikšmiškai suvokiama kaip įsipareigojimas, tačiau kita dalis žmonių gali gyventi su tokia patirtimi, kurioje žodis nėra vertinamas, todėl priesaika jiems bus tuščias tekstas, ištartas iškilmingoje karinėje ceremonijoje. Tokie žmonės į karines struktūras ateina vedami kitų motyvų, ne atsidavimo ir besąlygiško įsipareigojimo. Bet jeigu kalbame apie karius savanorius, šaulius – daugiausia tai yra žmonės, kurie dar prieš pasirinkdami ir apsisprenddami tapti kariais ar šauliais jau padarė savo pasirinkimą. Tai aš manau, kad didžiosios jų dalies priesaika yra iš tikrųjų ryžto jos laikytis požymis.“

Ištikimybė priesaikai, tapus suaugusiuoju, yra tikresnė

Psichologai teigia, jog jauno žmogaus smegenys subręsta apie 22-24 gyvenimo metus. Vyresni jau vadinami suaugusiais. Anot profesoriaus, paauglių (nuo 12 iki 18 metų) psichologija yra daug sudėtingesnė, ji tarsi psichologinių vertybių hibridas iš suaugusiojo ir vaiko perspektyvų. „Sakiau ir sakysiu, kad žmogus tampa suaugusiuoju nuo to momento, kai suvokia, kad jo laisvė ir atsakomybė yra dvi vieno medalio pusės. Jauniems žmonėms linkiu greičiau suvokti neišvengiamą laisvės ir atsakomybės ryšį. Taip tampama suaugusiuoju, taip tampama kariu, kuris supranta savo pasakytos priesaikos galią“, – sako prof. E. Laurinaitis.

Priesaikos ceremonijos grožis

123-iosios Bazinio kario savanorio įgūdžių kurso laidos kariai savanoriai po savo priesaikos ceremonijos Kryžkalnio memorialie prisipažino, kad sakant priesaikos žodžius jiems labiausiai įsiminė duotas pažadas ginti Lietuvos valstybę, jos laisvę ir nepriklausomybę, negailint jėgų ir gyvybės.

Jaunasis karys savanoris Aivaras sakė, jog kertinis momentas, įsirežęs į širdį davus priesaiką, buvo ištarti žodžiai, kad negailėdamas jėgų ir gyvybės gins Lietuvos Respublikos laisvę ir nepriklausomybę. „Prieš tai esu gyvenęs Danijoje ir ten pasakodavau draugams ir pažįstamiems apie Lietuvą ir taip supratau, kaip ji man artima ir mylima, kaip vertinu jos kultūrą ir žmones. Būdamas užsienyje niekada

nesijaučiau kaip namie, o grįžęs namo esu savo vietoje, todėl nusprendžiau kad noriu mokėt apginti savo valstybę, kultūrą ir artimuosius. Iš štai, aš KASP karys savanoris, ką tik prisiekęs Lietuvai“, – pasakojo Aivaras.

Justinai labiausiai prasmingi priesaikos žodžiai – „ginti laisvę, negailint jėgų ir gyvybės“. Tai įstrigo labiausiai. Tapau KASP karė dėl valstybės ir dėl tų, kuriuos myliu“.

Viltė pasakojo, jog domisi Lietuvos istorija, todėl ir žvelgiant į Lietuvos praeities žaizdas nori, kad tai, kas vyko 1918 ir 1945 metais, nepasikartotų. „Visa širdimi troškstu Lietuvai laisvės ir kad aš galėčiau prie mūsų nepriklausomybės prisidėti savo tarnyba Tėvynei. O priesaikos tekste man

labiausiai įstrigo pasižadėjimas ginti Lietuvos laisvę, negailėdama jėgų ir gyvybės.“

Rytis po priesaikos pareiškė, jog nepriklausomybė nėra duotybė, mes turime ją ginti ir už ją kovoti. Net ir savo gyvybės kaina.

Linas įsitikinęs, jog kariai, ateidami į Bazinį kario savanorio įgūdžių kursą, jau sąmoningai arba pasąmoningai yra nusiteikę ginti Lietuvos nepriklausomybę visomis jėgomis, net savo gyvybės kaina. „Neitumėme tarnauti, jei neturėtumėm to jausmo. O mūsų duota priesaika žodžiais įprasmina ir įgarsina jausmą, su kuriuo čia atėjome. Aš į priesaikos žodžius žiūriu taip: ji reziūmuoja ir sutvirtina viską, ką mes jau nešiojamės savo širdyse ateidami tarnauti į KASP, pradėdami bazinius mokymus.“

Jaunieji kariai savanoriai – Aivaras, Justina, Viltė, Rytis, Linas

- Šiandien KASP kariai, baigę Bazinį kario savanorio įgūdžių kursą, iškilmingai prisiekia Lietuvai ir jos žmonėms atmintinose laisvės kovų vietose.
- Geriausiu BKSJK laidos kariu išrinktas kurso dalyvis įgyja teisę skaityti priesaikos žodžius, kuriuos kartoja visi jaunieji kariai savanoriai. Jis taip pat pabučiuoja dalinio kovinę vėliavą. Vėliau, per iškilmingą ceremoniją, dėvėtas uniformines kepure kariai savanoriai pakeičia tamsiai raudonomis KASP beretėmis.
- Pajėgų vadas po priesaikos karius savanorius visada primena, jog ištartos priesaikos žodžiai nėra vien tik pareiškimas negailint jėgų ir gyvybės ginti Tėvynę, bet ir įsipareigojimas sau pačiam, savo artimiesiems bei visuomenei.

Ar prisiekiantieji supranta, ką prisiekia?

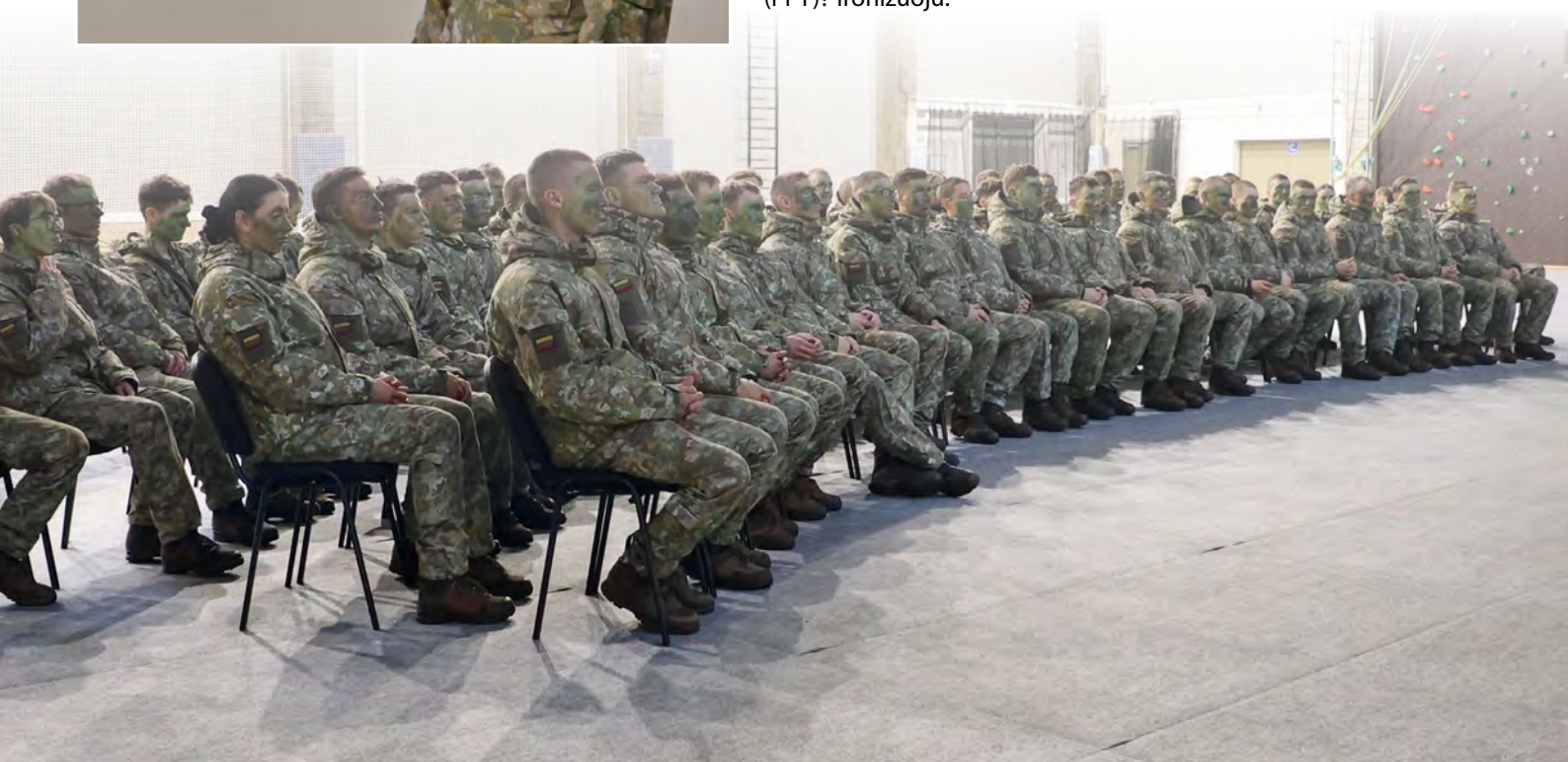
Pulkininkas Darius Vaicikauskas teigia, jog įdėmesnis žvilgsnis į priesaikos esmę, prasmę ir aktualumą turi dvi perspektyvas. Aptardamas pirmąją, karininkas pasitelkia savo įspūdžius bene kiekvieną mėnesį, lankydamas karius, besitreneriuojančius Baziniuose kario savanorio įgūdžių kursuose, ir vėliau, dalyvaudamas jų priesaikos ceremonijose, jis svarsto ar prisiekiantieji supranta, suvokia ir įsisąmonina, ką prisiekia?

„Ar priesaikos tekstas jauniems savanoriams – tik dalis procedūros ceremonijos metu, nes to iš jų reikalauja instruktoriai? O jei reikalauja, vadinasi, kariai vykdo ir gal jiems visai nesvarbu ar suvokia ištartų žodžių svarbą. Tiesiog išpyškina žodžius „...negailėdamas jėgų ir gyvybės...“ ir pamiršta, – svarsto pajėgų vadas. – Antroji žvilgsnio į priesaiką perspektyva išplaukia mano asmeninės 35 metų tarnybos Lietuvos kariuomenėje patirties.

Matau, kaip mus apraizgę biurokratiniai procesai „nunuolino“ priesaikos svarbą ir jos reikšmę. Priesaika veikiau tapo tarnybos simboliu, simboliniu aktu, bet ne sąmoningu įsipareigojimu ar sutartimi su savo paties vidiniu Aš.

Pavyzdžiui, prisiekdami pasižadėjome „...saugoti visas man patikėtas paslaptis...“, tačiau kaskart, kai pasirašomas koks nors dokumentas, tvarka, deklaracija ar paliekamas įrašas žurnale dėl apsilankymo kokiame nors įslaptintame pristatyme ar instruktaže, kyla klausimas, o kaip gi dėl priesaikos, kurią kadaise ištaręs pažadėjau saugoti visas man patikėtas paslaptis? Kiekvienais metais karius privalu išlaikyti Ginklo valdymo testą (GVT). Galbūt praktiką reikėtų pritaikyti priesaikai? Pavyzdžiui, laikyti visiems Priesaikos priminimo testą (PPT)? Ironizuoju.“

Karininkas prisimena savo tarnybos pradžią, kai kuriantis Lietuvos kariuomenei, 1991 m. rugpjūčio mėnesį, vos tik prasidėjus pučui Maskvoje, Krašto apsaugos departamento (KAD) ministro Audriaus Butkevičiaus žodiniu įsakymu Mokomojo junginio vadas Česlovas Jezerskas, kuopos vadas Rimantas Baltušis ir būrio vadas Šarūnas Užsienis išrikiavo gynėjus viename Seimo rūmų koridoriuje ir pranešė: „Situacija sudėtinga, galimai bus puolimas, galite žūti... Nieko nesmerksime, duodame 15 minučių pagalvoti – galite išeiti, jūsų apsisprendimas, nieko nelaikome...“. „Nė vienas iš į mus besikreipusių vadų nepeliavo į priesaiką. Ir tą vakarą nė vienas nepasitraukė“, – pasakoja plk. Darius Vaicikauskas.

Asmeninė patirtis. Pirmoji Lietuvos misija, pasibaigusi tragedija

Šiomet, balandžio 17 d., sukako 30 metų nuo pirmojo atkurto Lietuvos kariuomenės karininko, vyresniojo leitenanto Normundo Valterio, žūties tarptautinėje operacijoje Bosnijoje ir Hercegovinoje.

Dar būdamas leitenantas, 1994 metais Darius Vaicikauskas išvyko į pirmąją Lietuvos misiją LITPLA-1 Kroatijoje, kur 32 lietuvių karių būrys tarnavo Danijos kontingento (DANBAT) trečiojoje kuopoje. Vėliau, 1996 m. balandžio 17 d., jau tarnaujant būryje LITPA-4, vykdant NATO vadovaujamos IFOR misijos užduotis, patruliavimo metu netoli Maglajaus miesto visureigis, kuriuo vyko Lietuvos ir Danijos kariai, užvažiavo ant prieštankinės minos. Sprogimo metu žuvo vyr. ltn. N. Valteris ir Danijos karys Arne Ib Andersen, dar du kariai buvo sužeisti.

Darius Vaicikauskas 1994 metais išvyko į pirmąją Lietuvos misiją LITPLA-1 Kroatijoje, kur 32 lietuvių karių būrys tarnavo Danijos kontingento (DANBAT) trečiojoje kuopoje

Bendra Savanoriškosios krašto apsaugos tarnybos ir Mokomojo junginio karių rikiuotė Aukščiausiosios Tarybos rūmų prieigose, perimant budėjimą 1991 rugpjūčio mėnesį

LITPLA-1 karių rikiuotė misijos rajone, atvykus Lietuvos delegacijai, 1994 metai. Priekyje – lietuvių būrio vadas kpt. Artūras Chrapko

1994 m. rugpjūčio 22 d. pirmasis Lietuvos taikos palaikymo būrys LITPLA-1, sudarytas iš 32 karių, išskrido į Kroatiją. Šiai šaliai paskelbus apie savo išstojimą iš Jugoslavijos Federacinės Respublikos, prasidėjo karo veiksmai tarp Serbijos ir Kroatijos. JT sprendimas buvo įsikišti ir neleisti eskalacijos. Lietuva, tik atkūrusi savo nepriklausomybę ir kariuomenę, pasiuntė pirmuosius taikdarius į Jungtinių Tautų UNPROFOR misiją Kroatijoje.

Lietuva, gavusi Danijos kariuomenės pasiūlymą, suformavo 32 karių būrį LITPLA-1. Visi kariai šioje misijoje dalyvavo savanoriškai. Praėję atranką, jie misijai rengėsi kartu su danų kariais ir instruktoriais. Būrio daugumą sudarė karininkai ir puskarininkiai, jau turintys karinės tarnybos Lietuvos kariuomenėje patirties.

Vyr. ltn. Normundas Valteris
(1996-04-17)

Likimas, bet 1996-04-17 dieną būsimasis KASP vadas turėjo būti tragiškai pasibaigusiame patrulyje, tačiau paskutinę minutę D. Vaicikauskas buvo paskirtas į kitą užduotį. Patrulio visureigyje žuvo geriausias Dariaus draugas Normundas Valteris. KASP vadas dar ir šiandien klausinėja savęs, kodėl viskas susiklostė taip, kad tragiškai pasibaigusio patrulio kelyje atsidūrė N. Valteris, o ne jis. „Po šio įvykio tiek aš, tiek mano kuopos draugai jautėmės neįtikėtinai prislėgti. Buvo neįmanoma suvokti, kad netekom draugo, bendražygio. Tiesa, mintis palikti misiją ir grįžti namo net nebuvo kilusi. Po šios tragedijos buvo parengtos gairės, kaip elgtis, jei visgi pasijunti „pasiklydęs“ atsakomybės rajone. Kiekvienas patrulis gavo GPS įrenginius, kurių iki tragiško įvykio neturėjo. Netrukus po įvykio aš pats kalbėjausi su skyrių vadais, su kariais, nei vienam nekilo mintis išvykti iš misijos. Visi galvojome, įvyko, tai įvyko, gaila, apmaudu, liūdna, nesuvokiama, bet važiuojame toliau. Vis dėlto, jeigu kuris iš mūsų kuopos būtų nusprendęs vykti namo – kaip žmogus būčiau bandęs suprasti, kaip vadas – nusivylęs“, – senus, bet dar ir šiandien gyvais atsiminimais pulsuojančius tragiškus įvykius tarnyboje atsimena plk. D. Vaicikauskas.

Paminklinės plokštės dviems misijoje žuvusiems Lietuvos ir Danijos kariams

Nuotraukos centre stovi vyr. ltn. Normundas Valteris

Šiemet minint 30-ąsias žūties metines (1996-04-17), N. Valterio bendražygiai, kolegos ir draugai – vadinamasis „Bosnijos septynetukas“ – organizuoja atminimo renginius Lietuvoje bei Bosnijoje ir Hercegovinoje. Balandžio 17 d. Šiauliuose aplankę karininko kapą, bendražygiai išvyko į žūties vietą netoli Maglajaus.

Ši kelionė tęsia „Bosnijos septynetuko“ tradiciją – 2021 m. septyni Normundo Valterio bendražygiai, studijų ir tarnybos draugai, nuvyko į Bosniją ir Hercegoviną, kur jų iniciatyva netoli žūties vietos buvo pastatytas paminklinis akmuo. Jis įrengtas maždaug 600–700 metrų nuo nelaimės vietos, nes pati teritorija iki šiol nėra visiškai išminuota. Atminimo ženklas pastatytas Lietuvos karių ir civilių iniciatyva bei lėšomis, bendradarbiaujant su Lietuvos karininkų korpusu, Krašto apsaugos ministerija ir Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija. Ant paminklo iškaltas užrašas lietuvių, bosnių ir anglų kalbomis.

Afganistanas. Kartu tarnavę lietuvių kariai buvo susigyvenę su tuo, kas gali būti neišvengiama

2007 metais Darius Vaicikauskas tarnavo Afganistane, Goro Provincijos atkūrinimo grupėje (PAG), kur ėjo štabo viršininko pareigas. Stovykla neretai buvo apšaudoma, į jos teritoriją ar už tvoros krisdavo granatų skeveldros. „Mūsų (PAG) kariai jautėsi įvairiai, bet kažkokių atviros baimės ar panikos apraiškų nepastebėjau. Veikiausiai, jei jų ir būta, kariai išlaikė tai savo viduje. Galiu papasakoti apie vieną, beveik savaitės trukmės patrulį, kuriame dalyvavo danų kontingentas. Situacija buvo tokia, kad važiuodami į vieną iš Goro provincijos rajonų gavome žvalgybinę informaciją, jog esame sekami ir galima pasala. Atvykę į galutinį tašką, gavome patvirtinimą iš rajono valdžios atstovų, kad ištis buvo norima mus „perkalti“, bet dėl mums nežinomų priežasčių ketinimo atsisakyta. Taip pat sužinojome beveik 100 proc. patikimumo informaciją, kad grįžtant atgal į bazę Čagčarane mus norės „užversti“. Vakare prieš išvykimą mes, lietuvių komanda, pradėjome ruoštis, t. y. valėmės ginklus, patogiai susidėliojom granatas, granatsvaidžius, juokavome (turbūt taip kompensuodami stresą). Tuo tarpu danų skyriuje tvyrojo absoliuti tylą, o vienas danų karys be paliovos verkė. Jį nuolat ramino jų pačių kapelionas, kuris taip pat buvo su mumis patrulyje. Rytą prieš išvykimą danai atsisakė sėsti į sunkvežį-

Patrulis Čagčarano miestelyje

myje esančią viršutinio šaulio poziciją prie kulkosvaidžio. Ją be jokio prieštaravimo užėmė lietuviai. Apibendrinant šią situaciją, galima sakyti, kad nei vienam nekilo mintis pasitraukti, rodyti baimę, susisukti į kamuoliuką ir užsidengus galvą gulėti kažkur šarvuotos „Toyotos“ kamputyje“, – pasakoja KASP vadas.

Karininkas atsimeina, jog tuomet net į galvą nebūtų šovusi mintis, jog jau kitos rotacijos PAG sukrės tragedija: per riaušes prie stovyklos žuvus Lietuvos kariui srž.

Arūnui Jarmalavičiui, net keturi kariai paliko savo tarnybos draugus Čagčarane ir parvyko į Lietuvą. „Per visą Lietuvos tarptautinių misijų laikotarpį, palyginti su kitomis šalimis, mes pavydėtina mažai turėjome netekčių. Kalbant apie PAG misiją Afganistane negalvojome, kad kažkas tragiško gali nutikti, bet visuomet supratome, kad tokios išvykos nėra nekaltas pasivaikščiojimas Vingio parke, Vilniuje. Keturių Lietuvos karių atsisakymą tęsti tarnybą Čagčarane pats vertinu labai neigiamai, pabrėžiu, vertinu, bet neteisiu jų, nesu Jėzus Kristus, kad teisčiau, tai šių žmonių pasirinkimas. Po jų išvykimo atėjo mintis, kad gal geriau mažesnis kontingentas, bet tvirtesnis savo apsisprendimu nei tai, kad dalis karių pavojaus ar grėsmės akivaizdoje imtų sėti baimes ir panikas komandoje“, – sako plk. Darius Vaicikauskas.

Per saugumo stabilizavimo operaciją Lietuvos vadovaujamos Afganistano Goro provincijos atkūrinimo grupės ketvirtosios pamainos PAG-4 kariai patruliavo saugumo požiūriu probleminiuose Goro provincijos Pasabando ir Taivaros rajonuose, ir demonstravo NATO vadovaujamų Tarp-tautinių paramos saugumui pajėgų (angl. ISAF) dominavimą provincijoje, vykdė kitas akcijas

Per savo keturias misijas esu pastebėjęs, kad lietuvių karius grėsmė kažkaip „užveda“: vietoj dvejonų, abejonių, baimių jiems sukykla ciniškas juokas. Manau, lietuvių kariai, su kuriais man teko tarnauti misijose, buvo susigyvenę su tuo, kas gali būti neišvengiama“.

Plk. Darius Vaicikauskas

Tarnyba misijoje, kurioje žuvo Lietuvos karys

Misijose tarnavę Lietuvos kariai susidurdavo su situacijomis, kurių neįmanoma iki galo perteikti nei ataskaitose, nei oficialiuose pranešimuose. Būtent todėl karininkai, patyrę incidentus misijose, apie priesaiką kalba kitaip: ne apie ceremoniją ar simboliką, o apie atsakomybę, kuri neišnyksta net praradus kontrolės jausmą ir ištikus kasdienėje tarnyboje nenumatytiems bei sveikatai ir gyvybei gresiantiems epizodams. Kario tarnyba jiems – įsipareigojimas nepasitraukti ir susitarimas su savimi ir savo bendražygiais: būti kartu iki galo.

Apie misijos Afganistane iššūkius pasakojantis

plk. ltn. Mantas Juozaitis pabrėžia, kad nė vienas iš jo komandos nepaliko misijos vietos, nepaisant patirtų incidentų. Anot jo, niekam atsitraukimas neatrodė kaip lengviausias ar saugiausias pasirinkimas. Kariai pasirinko tęsti užduoties vykdymą, nes turėjo kario stuburą, kuris susiformuoja ne per vieną dieną, o nuosekliai: per discipliną, pasitikėjimą komanda, suvokimą, kad esi kažko didesnio už save patį dalis.

Priesaika, arba kario vidinis stuburas, yra tas veiksnys, kuris lemia, ar žmogus liks savo vietoje kritiniu momentu. Lietuvos karių misijos Afganistane pavyzdys rodo, kad būtent šis aspektas yra lemiamas. Kol yra tokių karių, galime būti tikri, kad net sudėtingiausiomis aplinkybėmis kovos tie, kurie nepasitraukia.

Plk. ltn. Mantas Juozaitis, buvęs KASP štabo viršininkas, prieš tai vadovavęs vienai iš mūsų pajėgų rinktinių, pasakoja apie įvykius, kai prieš 18 metų Afganistane, Goro provincijoje, PAG-7 rotacijos riaušių metu kulkos žuvo srž. Arūnas Jarmalavičius. „Užvirė tikra košė. Degančios palapinės, į karių pusę skriejantis akmenų lietus keliams jų pataikė... Riaušės įvyko nepraėjus nė savaitei nuo PAG pasikeitimo. Naujasis PAG-7 pradėjo vykdyti jam iškeltas užduotis, visi su „šviežiomis“ emocijomis po išlydėtuvių maratono Lietuvoje, dar „karšti“ nuo pirmų įspūdžių, tik atvykę į nepažįstamą šalį: nauja aplinka, butis, klimatas ir pan. Akys ir taip didelės nuo pasikeitimų gyvenime, o čia vietoje „laba diena“ ir „sveiki atvykę“ – tai buvo savotiškas ir labai skaudus pasisveikinimas“, – pasakoja M. Juozaitis, tuo metu buvęs Mobiliosios ryšių ir stebėjimo grupės (MLOT) „Bravo“ vadu. „O ta „košė“ atrodė taip: aidai šūviai, girdisi žmonių riksmas, šūksniai, lekia akmenys, dega palapinės, kyla dūmai, tvyro įtampa, radijo stotys dirba visu pajėgumu. Tie, kuriems priklausė ar papildomai buvo pavesta saugoti stovyklą – pavyzdžiui, mūsų mobilioji grupė – saugojo stovyklos perimetrą. Karių grupelė, einanti pro mūsų pozicijas, informuoja mus, kad vienas iš mūsų karių yra nukautas. Šokas – taip. Ar laikas apie tai galvoti – ne. Vėliau, po to. Ar tai buvo riaušės, ar bazės užpuolimas – traktavimo reikalas. Jei riaušės, tai, matyt, būtų aišku, dėl ko vietiniai žmonės yra nepatenkinti. Bet tokių atsakymų aš negirdėjau, man tai buvo bazės puolimo faktas. Tikėtina, kad riaušėms malšinti oro paramos niekas nekviečia. O čia mes turėjome oro paramą, tik laimei jos neprireikė – ji suveikė kaip atgrasymo priemonė“, – pasakoja karininkas.

NUKELTA Į 30 PSL.

Prie Čagčarano aerodromo ir PAG stovyklos priartėjusi riaušininkų minia perlipo išorinį perimetrą saugančią sieną ir pradėjo ją ardyti, mėtydama akmenis ir molio plytas į karius

Riaušininkai padegė seną kuro talpyklą. Tuo metu kitoje stovyklos vietoje jau veikė nauja kuro bazė, todėl senosios vietoje degė tik dyzelino likučiai

Riaušininkų mėtomi akmenys išdaužė nemažai greta stovyklos apsauginės sienos buvusių pastatų langų

Iš HESCO bastionų pastatyta stovyklos gynybinės infrastruktūros dalis, vieta, kurioje žuvo Lietuvos karys. Tolumoje – vietos gyventojų namai, iš kurių, kaip manoma, atskriejo mirtį atnešusi kulka

Priartėję prie pat stovyklos vidinio perimetro sienų, riaušininkai toliau mėtė akmenis į karius

Į stovyklos vidų atsiveriančius vartus kariai užrėmė šarvuotąja kovine technika

Po bazės užpuolimo ir srž. Arūno Jarmalavičiaus žūties keturi kariai paliko misijos vietą ir išvyko namo. Jie Lietuvoje buvo nubausti dėl įsakymo nevykdymo kovos veiksmų zonoje, vadinasi, ir priesaikos sulaužymo. Plk. ltn. Mantas Juozaitis kvestionuoja tuomet galiojusius pasiruošimo misijai principus: „Buvo pamintas principas – „ruoškis blogiausiam, tikėkis geriausio“. Tai, beje, pasakytina ne tik apie rengimo misijai instruktorius, bet ir apie jų rengiamus karius. Pasirengimo metu karį reikia ruošti blogiausiam įmanomam scenarijui. Jo tokia paskirtis, jo toks amatas, jo tokia priesaika. O jei esate per jautrūs tokiems dalykams, matyt, nereikia net pradėti ar bandyti kažkaip improvizuoti, stengiantis būti kariais. Kodėl mes neakcentuojame, dėl ko pasirinkome būti kariais? „Jūs ten ne kariauti važiuojate, o atstatyti provinciją“, – taip buvo kalama į galvas pasirengimo metu. Tai siųskite statybininkus su darbinėmis pirštinėmis, nuomonės formuotojus su balionais. Bet jei nusprendė siųsti ginkluotą karį, tai būk malonus, pasirūpink juo, ruošk jį blogiausiai įmanomai situacijai“, – sako karininkas.

Tamsus laikotarpis

Plk. ltn. Mantas Juozaitis sako, jog netekus ginklo brolio srž. Arūno Jarmalavičiaus stovykloje tvyrojo „tamsus laikotarpis“. „Nežinau, kaip jautėsi kiti kariai, bet akivaizdu, kad nekaip. Man bei mano komandai, gal kiek paprasčiau buvo, nes buvome ne iš to paties karinio vieneto, kurio pagrindą sudarė tuometinis PAG-7 kontingentas. Mūsų nesiejo artimas ryšys su žuvusiu kariu. Po kario žūties didžiąjai

daliai kontingento reikėjo laiko atsigauti, persiorientuoti ir suprasti, kad pratybos bei nuotykiškai baigėsi, teks grįžti prie karinės ištakų. O kol vyko atsigavimas, kiti kariai privalėjo vykdyti papildomas funkcijas, kurios jiems nepriklausė. Kartu su savo ginklo broliais budėjome stovyklos sargybos bokšteluose, važiuojome užtikrinti orlaivio apsaugos. Tai buvo mums nepriklausančios funkcijos, tačiau, reikalui iškilus, buvome pasiruošę: turi ginti savo „kiemą“, turi ginti save, savo draugą ar kolegą. Galų gale, privalai ginti tą antsiuvą, kurį nešioji ant dešinės rankos – savo šalies vėliavą. Man garbė ir pasididžiavimas buvo tarnauti su savo komanda, kuri, kaip pridera tikriems kariam, garbingai atstovėjo mums skirtus iššūkius.“

Srž. Arūnas Jarmalavičiaus tapo antru žuvusiu kariu Lietuvos kariuomenei dalyvaujant tarptautinėse operacijose. „Esu įsitikinęs, kad jo žūties dieną – gegužės 22 d. – visi atsimena ir atsimins. Po Arūno žūties keturi kariai paliko stovyklą ir grįžė į Lietuvą buvo atleisti iš sistemos. Manau, tai buvo teisingas sprendimas. Karą gali žaisti namuose su plastmasiniu ginklu, o jei atvažiavai vedamas duotos priesaikos, tai būk malonus, atlik pareigą. Juolab kad visi vykimai į tarptautines misijas buvo grindžiami savanoriškumo principu. Niekas su pagaliu nebuvo varomas. Pykti nėra ko. Tai jie padarė sau „meškos paslaugą“, tai jiems su tuo gyventi, tai jiems atsistojus priešais veidrodį žiūrėti į savo atvaizdą ir save vertinti,“ – atvirai dėlioja mintis pulkininkas leitenantas.

Karininkas pasakoja, kad išvykdamas į tarnybą PAG-7, turėjo išskirtinę galimybę formuoti komandą savo nuožiūra. Todėl

Turi ginti savo „kiemą“, turi ginti save, savo draugą ar kolegą. Galų gale, privalai ginti tą antsiuvą, kurį nešioji ant dešinės rankos – savo šalies vėliavą. Man garbė ir pasididžiavimas buvo tarnauti su savo komanda, kuri, kaip pridera tikriems kariam, garbingai atstovėjo mums skirtus iššūkius.

MLOT „Bravo“ kariai buvo surinkti iš 4 skirtingų karinių vienetų. „Matyt, tai ir buvo raktas į sėkmę. Skirtingi kariniai vienetai, skirtingos patirtys ir gebėjimai bei pakankamai skirtingos asmenybės, tarnyboje anksčiau tebuvo susidūrę labai fragmentiškai ar išvis nė karto. PAG-7 metu sugebėjome tapti tikra komanda. Gal padėjo charakterių skirtumai, asmeniškumų nebuvimas, o gal įtakos turėjo tai, kad gebėjome vienas iš kito pasimokyti, vienas kitą papildyti ar patraukti per dantį. Tarnavome išlaikydami karišką dvasią bei kultūrą, bet nesureikšmindami asmenybės kulto. Esu tikras, kad visi grupės kariai buvo savo srities profesionalai. Kai turi tokius ginklo brolius, papildomų vidinių ar fizinių jėgų netenka ieškoti, atvirkščiai – tokia komanda tave įpareigoja, suteikia pagreičio prasmingoms užduotims vykdyti ir teikia malonumą būti jos dalimi“, – savo kovos draugus atsimena plk. ltn. Mantas Juozaitis.

Srž. Arūnas Jarmalavičiaus tapo antru žuvusiu kariu Lietuvos kariuomenei dalyvaujant Tarptautinėse operacijose

Patrulio apšaudymas

Karininkas atsimena, jog praėjus mėnesiui nuo jų tarnybos pradžios naujajame PAG-7, skausmas dėl tarnybos draugo netekties jau aprimo: „Per tas 30 dienų visi vėl pradėjo gyventi savo gyvenimus, visi sprendėme savo problemas. PAG-7, kaip ir visi PAG buvo tarptautinis darinys, kuriam vadovavo ir pagrindą sudarė Lietuva. Taip jau kariuomenėje yra, kad vienas niekur nevaikštai ir nevažinėji: dėl saugumo, dėl didesnės ugnies galios bei didesnių galimybių apsiginti esant reikalui. „Mūsų Mobiliosios ryšių ir stebėjimo grupės komandą sudarė tokia pati karių grupė iš Kroatijos kariuomenės. Taigi visos užduotys ir poilsis vyko kartu su kolegomis iš Kroatijos. 2008 m. birželio 19 d. grupė išvažiavo į užduotį, į Čachar-Sados rajoną, kuris yra maždaug 3 val. kelio nuo PAG bazės Čagčarane. Įtampą pajutome jau susitikime su vietiniais lyderiais bei valdžios atstovais. Buvo akivaizdu, kad nesame itin laukiami, nors ir atvažiavome su kilniais tikslais – išsiaiškinti, kokių humanitarinių projektų šiam regionui reikia labiausiai bei aptarti saugumo klausimus. Pasibaigus susirinkimui bei išvažinėjant iš rajono centro pradėjo telktis žmonių grupės, pasigirdo prieš ISAF pajėgas nukreipti (angl. ISAF – International Security Assistance Force) šūksniai, – pasakoja M. Juozaitis. – Kadangi iki PAG bazės laukia ilgas kelias, juolab kad tamsa – ne už kalnų, nusprendėme ieškoti tinkamos vietos patrulio bazei, kurioje būtų saugu ir pailsėti, ir pasiruošti kitos dienos užduotims. Taip įkūrėme patrulio bazę apie 2-3 km nuo rajono centro, kuriame buvome ne itin svingingai pasitikti. Taip, kažkas gal sudvejos, kodėl įsikūrėme tik už 2-3 km nuo potencialios grėsmės vietos, tačiau neturėjome laiko ieškoti kur įkurti kitą patrulio bazę. Temo, o judėti tamsiu paros laiku reiškia ieškoti papildomų

Ryšį su PAG'o vadovybe turėjome nuolatos, buvo planuojama oro parama bei papildomų vienetų siuntimas mums į pagalbą, tačiau neprireikė. Asociatyvi nuotrauka

domų nuotykių, kurie gali būti ir ne tokie nuotaikingi.“

Nakties nuostoliai – kelios nuo šūvių apgadintos transporto priemonės, sumažėjusios šovinių atsargos, adrenalinu įkrautos „baterijos“. Gerai viskas, kas gerai baigiasi. Po šio įvykio, tapome dar stipresne komanda, tiek mūsų grupė, tiek mūsų draugai kroatai.

Karininkas pamena ryškiai: „patrulio bazė, atvira vietovė, pilnatis, giedras dangus. Patrulio bazės rutina: vieni budi, užtikrina stebėjimą, bei informavimą laiku, esant reikalui, kiti ilsisi. Vidurnaktis. Pirmas „bum“, antras „bum“, automatinų

ginklų šūviai, trasuojančių kulų blyksniai – toks pirminis išpūdis pabudus iš saldaus miego ir bandant susiorientuoti, kas ir kaip. Reikia susiorientuoti per keletą sekundžių, laukti nėra ko ir kada. Kiekvienas vykdome savo užduotis. Tas, kuris buvo budėjimo poste, kai prasidėjo patrulio bazės apšaudymas, nusakė vietą, iš kur vyko apšaudymas. Tiek vizualinis vertinimas, tiek informacija, gauta iš savo stebėtojo, leido koncentruota ugnimi atsakyti užpuolikams. Sunku pasakyti, kiek visas šis reikalas truko, tačiau svarbiausia, kad mūsų pusėje aukų nebuvo. Eilinį kartą Dievulis saugojo lietuvius. Pasibaigus susišaudymui patrulio bazėje, akivaizdu, nebuvo saugu likti toje pačioje vietoje. Todėl buvo nuspręsta keisti patrulio bazę, taip išlaukti aušros, tam, kad dar dienos šviesoje galėtume baigti savo užduotį bei saugiai grįžti į pagrindinę bazę. Ryšį su PAG vadovybe turėjome nuolatos, buvo planuojama oro parama bei papildomų vienetų siuntimas mums į pagalbą, tačiau neprireikė. Mes, esantys įvykių centre, įvertinome situaciją ir informavome, kad grėsmė yra atslūgusi ir paramos kol kas nereikia. Vėliau sėkmingai, jau be nuotykių, grįžome į pagrindinę bazę. Nakties nuostoliai – kelios nuo šūvių apgadintos transporto priemonės, sumažėjusios šovinių atsargos, adrenalinu įkrautos „baterijos“. Gerai viskas, kas gerai baigiasi. Po šio įvykio tapome dar stipresnė komanda, tiek mūsų grupė, tiek mūsų draugai kroatai“, – apie sėkmingai pasibaigusį incidentą pasakoja M. Juozaitis.

Įkūrėme patrulio bazę apie 2-3 km nuo rajono centro, kuriame buvome ne itin svingingai pasitikti. Kažkas gal sudvejos, kodėl įsikūrėme tik už 2-3 km nuo potencialios grėsmės vietos, tačiau neturėjome laiko ieškoti kur įkurti kitą patrulio bazę. Temo, o judėti tamsiu paros laiku reiškia ieškoti papildomų nuotykių. Asociatyvi nuotrauka

Savadarbis užtaisais 10 tonų sveriančią mašiną pavertė metalo gabalu

Tarnaudamas PAG-16 Mantas Juozaitis ėjo Karinių patarėjų grupės vado pareigas. Pagrindinė grupės užduotis buvo dirbti kartu su Afganistano nacionalinės armijos (angl. ANA – *Afghanistan National Army*) bataliono dydžio vienetu, esančiu Goro provincijoje. Iš esmės grupės kariai juos mokė: štabo elementas – štabo darbo procedūrų, manevriniai vienetai – taktikos pagrindų. Kartu planavo, kartu ir vykdė užduotis.

„Jei gerai atsimenu, tai buvo 2013 metų balandžio 16 diena. Važiavome susitikti su ANA atstovais į netoli stovyklos esančią šaudyklą. Taip nutiko, kad ant vienos iš kalno keterų mūsų ekipažas užvažiavo ant savadarbio užtaiso. Turbūt galite įsivaizduoti – 10 tonų sverianti mūsų transporto priemonė tapo nevažiuojančiu metalo gabalu. Mes buvome penkiese: keturi Lietuvos kariai bei vietinis vertėjas. Žinoma, kad jausmas nekoks, žinoma, kad reikia laiko susigaudyti, kas įvyko, įsitikinti, kad tiek tau, tiek tavo komandai yra viskas gerai. Po to vizualiai pradedi vertinti aplinką, na ir galiausiai ateina tas momentas, kai turi atidaryti duris ir padėti koją ant žemės, kur ką tik buvo „siurprizas“ – reikia atlikti procedūras įvykus tokiam atvejui. Ir čia labai svarbu, kaip pats vadas ir kaip jo komanda reaguoja. Ar pasiduodama

Tarnaudamas PAG-16 Mantas Juozaitis ėjo Karinių patarėjų grupės vado pareigas. Pagrindinė grupės užduotis buvo dirbti kartu su Afganistano nacionalinės armijos bataliono dydžio vienetu, esančiu Goro provincijoje. Asociatyvi nuotrauka

emocijoms, chaosui ir rėkimui „už ką, kodėl man“, ar veikimui, kaip rekomenduojama. Drąsiai galiu teigti, kad išlikome profesionalai, darėme tai, ką privalėjome daryti. Principas buvo paprastas: pirma nešdinamės iš čia velniop, o vėliau bus laiko savęs pagailėti. Laimei, kad tai įvyko netoli bazės, tad evakuacinis transportas atvyko greitai. Ir vėl Dievulis saugojo lietuvius. Po minėto įvykio rimtesnių sveikatos padarinių pavyko išvengti. Gavome naują transporto priemonę, tad buvome pasirengę tęsti užduotis be didesnių pauzių. Akivaizdu, kad tokie įvykiai vienija, tampame ne tik draugais, bet ir kažkuo

daugiau. Kartais sunku tai žodžiais apibūdinti, bet tas jausmas, gal kartais žodžiais neišreikštas, kažkoks kitoks, ypatingas“, – apie karišką brolybę svarsto karininkas.

Karininkas pateikia klasikinį palyginimą: kai karinė komanda, grupė ar vienetas veikia lyg orkestras, kur kiekvienas turi savo instrumentą, su juo atlieka savo partiją, bet visi groja tą patį kūrinį ir pasiekiamas tobulas rezultatas, taip yra ir atliekant kovines užduotis – jei tikiesi geriausio įmanomo rezultato, negali dirbti kelių darbų vienu metu. „Turi pasitikėti tais, kurie supa tave, privalai įtikinti tiek save, tiek savo karius, kad jie yra patys geriausi, didžiausi savo srities profesionalai ir, reikalui esant, visi perkąsime gerkles kiekvienam, kas bandys neprašomas įlįsti į mūsų šeimą. Užduotis yra skiriama ne vienam grupės vadui, o visai grupei. Mat tas, kas ją tuomet paskyrė, matė, kad esame tinkamiausi šį darbą įvykdyti. Nedvejame, nes suprantame šalies strateginius siekinius, operacinius tikslus ir išmanome taktinius veiksmus, esame vedami noro gyventi ir kovoti už save, už savo šeimą, už savo kovos draugą. Pirmyn visi kartu į dar vieną netikėtumą galimą dieną!“ – sako plk. ltn. Mantas Juozaitis.

Priesaikos tema: gal tik tostas, o gal prasmės pilnatvė

Plk. ltn. Mantas Juozaitis priesaikos temą įvardija taip: ir filosofinė, ir įdomi, gal jautri, gal nuvalkiota, gal sureikšmintą, gal tik tostą, o gal prasmės pilnatvę. Būdamas KASP štabo viršininku, karininkas dažnai važiuodavo pasveikinti BKSĮK baigusią karių ir tardavo jiems po keletą sveikinimo žodžių. Ar jie „pasiekdavo“

Mūsų ekipažas užvažiavo ant savadarbio užtaiso. Turbūt galite įsivaizduoti – 10 tonų sverianti mūsų transporto priemonė tapo nevažiuojančiu metalo gabalu. Asociatyvi nuotrauka

jaunųjų karių savanorių širdis? Tarnaudamas misijose – priesaiką Lietuvai ir savo kovos draugams įgyvendino realiai. Tikrai vertas būti arbitru šioje temoje.

„Kalbėdamas apie priesaiką – nerandu vienareikšmiško atsakymo. Žinoma, kad suvokiu pasekmes sulaužius duotą priesaiką, tačiau norėčiau pasvarstyti, ar visi, duodantys priesaiką, supranta teksto prasmę, lenda į sakinių gylį, suvokia, kas slypi po kiekvieno ištarto žodžio. Nuoširdžiai labai abejoju. Suprantama, ir pats kažkada daviau priesaiką. Jūs manote, kad aš tuo metu kažką supratau? Tiesiog tai buvo dar vienas privalomas karinis atributas prie uniformos. Viliuosi, kad nauja karta yra stipriai skirtinga nuo tos, kuri atstovavo jaunimui prieš 30 metų, ir mano samprotavimus „išdės“ į šuns dienas.

Noriu paminėti visiems girdėtą garšiąją frazę apie neapgalvotai duotus pažadus: „Prisiekti lengva, kol nepradedi galvoti, ką iš tikrųjų pasakei“. Ir iš tiesų, priesaikos žodžiai labai prasmingi ir labai įpareigojantys. Jei mes galvojame, kad Karo akademija ar Kariuomenės mokykla yra atsakingos už patrioto parengimą, tai apsaugok mus nuo tokio mąstymo! Priesaikos davimas nėra techninis veiksmas, ji privalo būti grindžiama moraline ir asmenine atsakomybe. Prie jauno žmogaus moralinės ir asmeninės atsakomybės vertybių „įdiegimo proceso“ prisideda visi: šeima, visuomenė, valstybė. Tai bendras darbas ir bendras projektas. Manau, tikslinga būtų žmogui suteikti daugiau laiko apmąstymams, padėti išsiaiškinti, kas ta priesaika, kas už to slypi, ir kokie su tuo susiję įsipareigojimai atsiranda. Per tris savaites trunkantį BKSĮK žygiuojame, šliaužiame, bėgame, ardome ginklus, skaitome statutus, dar mums kojas trina... Kuo greičiau tegu prabėga tos trys savaitės, duokite priesaikos tekstą, perskaitysiu ir ramu, kad tik greičiau baigtųsi. Banko paskolai pasiimti ar vedybų kursams išklaustyti užtrunkama ilgiau, nei iš gatvės atėjusiam jaunuoliui prireikia laiko apsispręsti prieš prisiekiant aukoti savo gyvybę esant reikalui. Priesaika tampa kaip Wi-Fi slaptažodis – retas jį prisimena. Dėl to ir kartoju frazę, kurią jau kažkas yra pasakęs: „Tikras karys kovoja ne dėl neapykantos priešui, o dėl meilės tiems, kuriuos gina“.

Lietuvos kariuomenės, Alfredo Pliadžio, Michail Lysenko, Viliaus Džiavečkos, Karolio Zikaro, Rūtos Gaižutytės, Sergejaus Smekajev, Rimvydo Švedo, Vakario Mičiūno, Linos Ambroževičiūtės nuotraukos

Lietuvos kariai Goros provincijos policininkams surengė šaudymo pratybas. Pratybų metu policininkai buvo mokomi šaudyti iš įvairių šaudymo padėčių

Tiek PAG-7, tiek PAG-16 plk. ltn. Mantas Juozaitis turėjo galimybę rinktis kovos draugus, kurie sudarys komandą.

„Kai atsirenki tuos, kurie tau tinka, o ne tuos, kurie yra tau skiriami, užduočių atlikimo sėkmės procentas daug didesnis. Komandoje buvome visi ir kažkuo panašūs, ir kartu skirtingi – iš skirtingų karinių dalinių, su skirtingomis patirtimis. Vienus žinojau daugiau, kitus mažiau, o su trečiais iš viso nebuvo tekę susidurti, tiesiog pasikliočiau rekomendacijomis. Bet kaip pažvelgiu atgal – formuojant komandą pavyko neblogai. Kiekvienas turėjome savo atsakomybės sritį, o esant reikalui, buvo ne gėda kolegos paklausti nuomonės ar patarimo. Manau, dažna klaida, kai vadai įsivaizduoja, kad tik jie geriausiai supranta reikalo esmę. Tai yra komandinis darbas galų gale! Jei vadas vadovaujasi nuostata, kad jis yra viršiausias, o po jo – visi kiti, tai jau kelias į pražūtį. Su tokiu nusistatymu, gali sėdėti kabinete ir žaisti karinius žaidimus ant popieriaus, kur blogai susiklosčiusios aplinkybės viską iškęs ir atleis“.

Technika pati savaimė nieko nelaimės

Didžiosios Kovos apygardos 8-osios rinktinės
štabo aptarnavimo kuopoje kovo mėnesį
vykusiose Motorizacijos pratybose kariai tobulino
vairavimo įgūdžius su kariniais visureigiais,
motociklais ir keturračiais.

- Motorizacijos projektas pajėgose plėtojamas nuo 2018 metų – nuo tada kariai savanoriai treniruojami vykdyti taktines užduotis naudodami keturračius, motociklus ir didesnio pravažumo lengvuosius automobilius. Visos be išimties Savanorių pajėgų rinktinės sėkmingai įgyvendina mažųjų padalinių motorizavimo koncepciją – vairuodami minėtas transporto priemones, užtikrina pėstininkų skyriaus mobilumą, ruošiasi greitai bei efektyviai judėti bet kokiomis sąlygomis.
- Motorizacija pagerina mažuose padaliniuose veikiančių KASP karių užduočių kokybę, veiksmų autonomiškumą ir greitį, padeda efektyviai išnaudoti turimą ginkluotę ir įrangą, taip pat padidina veiksmų netikėtumo ir kūrybiškumo veiksmus.
- Motorizacijos projekto esmė nėra naujai sugalvotas dalykas: motorinės transporto priemonės buvo efektyviai naudojamos per konfliktus Afganistane, Irake, Afrikoje ir Ukrainoje.
- Motorizacijos logika ir ištakos paaiškinamos labai paprastai: jei nori efektyviai kovoti – ieškok paprastų ir veiksmingų priemonių. Keturračiais galima užtikrinti vadovavimą ir valdymą, žvalgybą, paramą ugnimi, apsaugą, taip pat manevrą ir judėjimą, aprūpinimą – papildomus šaudmenis, įrangą ir ginkluotę, taip pat greitai iš mušio vietos evakuoti sužeistąjį.
- Savanorių pajėgų padaliniai yra ruošiami vykdyti operacijas ir kovoti su atskirais priešo padaliniais, trikdyti jo logistiką, priversti priešą daugiau karių skirti apsaugai ir taip pamažu jį sekinti. Kovoiant pagal šį metodą, kariams savanoriams gyvybiškai svarbu greitai atsitraukti iš užduoties vykdymo vietos, todėl didesnio pravažumo transporto priemonės tampa nepamainomos.

Dėl motorizacijos technika tampa ne jėgos demonstracija, o realia pagalbos priemone. Ir kuo geriau esame pasirengę taikos metu, tuo naudingesni galime būti krizės atveju.

Vrš. Arturas Černikovas

Didžiosios Kovos rinktinės ŠAK kuopininkas vrš. Arturas Černikovas, apibendrinamas pagrindinius šių motorizacijos pratybų tikslus ir išskirdamas jų ypatumus nuo ankstesnių mokymų, teigia, jog kovą vykusios pratybos nuo jau įvykusių išsiskyrė tuo, kad čia technika jau nebebuvo tik priemonė judėti iš taško A į tašką B. Ji tapo kovinio veikimo dalimi:

„Šių motorizacijos pratybų tikslas buvo labai aiškus – ne tik išmokyti karį vairuoti keturračių, motociklą ar visureigį, bet ir paruošti jį veikti greitai, tiksliai ir užtikrintai realiomis sąlygomis. Mums svarbiausia buvo tobulinti ne vien techninį keturračio valdymą, bet ir gebėjimą priimti sprendimus judant, prisitaikyti prie vietovės, išlaikyti ryšį su vienetu ir vykdyti užduotį net tada, kai sąlygos tampa sudėtingos. Šios pratybos buvo ypatingos tuo, kad čia technika jau nebebuvo tik priemonė judėti iš taško A į tašką B. Ji tapo kovinio veikimo dalimi. Kitaip tariant, mes mokėmės ne tiesiog važiuoti, o manevruoti, reaguoti, remti savo vienetą ir būti naudingi ten, kur kiekviena minutė ir kiekvienas sprendimas yra prasmingi. Man labai svarbu, kad karys po tokių pratybų ne tik labiau pasitikėtų savimi, bet ir suprastų, jog motorizacija kariuomenėje yra atsakomybės, disciplinos ir realaus KASP vienetų pajėgumo daugiklio sinonimas.

Kokį taktinį pranašumą kariams savanoriams suteikia rinktinėje naudojami keturračiai ir motociklai?

Didžiausias taktinis pranašumas yra mobilumas. Kai turi keturračių ar motociklą, tavo vienetas tampa greitesnis, lankstesnis ir pasiekia tas vietas, kurios kitai technikai būtų sunkiai įveikiamos. O karo ar krizės situacijoje greitis dažnai reiškia ne patogumą, o pranašumą. Tokios priemonės leidžia greitai perdislokuoti žmones, perduoti informaciją, pristatyti

šaudmenis, aprūpinimą, pasiekti atokesnius taškus, atlikti žvalgybos užduotis ar operatyviai reaguoti į pasikeitusią situaciją. Mane labiausiai žavi tai, kad net mažas motorizuotas elementas, pavyzdžiui, kurjeris, gali suteikti didelę vertę visam vienetui. Jeigu karys moka valdyti tokią techniką ne tik elementariai techniškai ir fiziškai, bet ir taktiškai, jis tampa ne šiaip vairuotoju, o vertingu kariu, kuris gali padidinti vieneto tempą, lankstumą ir gyvybingumą.

NUKELTA Į 36 PSL.

Kare kiekviena minutė svarbi – todėl svarbus ir kiekvienas kilometras, įveiktas greičiau

Kokioms situacijoms ar scenarijams ruošėsi kariai savanoriai šių pratybų metu?

Mes ruošėmės tokioms situacijoms, kuriose reikia ne tik važiuoti, bet ir taktiškai veikti. Tai apėmė greitą reagavimą, vietovės žvalgybą, ryšio palaikymą, aprūpinimo pristatymą, maršrutų tikrinimą, veikimą sudėtingame reljefe riboto matomumo sąlygomis. Labai svarbu suprasti, kad tokiose pratybose karys mokosi ne vien valdyti techniką, bet ir išlikti naudingas, kai aplinka spaudžia: kai slidu, tamsu, kai ribotas matomumas, kai reikia veikti greitai, bet ne chaotiškai. Tokie scenarijai ugdo ne tik igūdžius, bet ir charakterį.

Šie mokymai vertingi nes ištraukia žmogų iš komforto zonos ir pareikalauja didelio susikaupimo. Ir būtent tokiomis sąlygomis atsiskleidžia, kas sugeba išlaikyti šaltą protą ir priimti sprendimus tada, kai paprasto vairavimo jau nebepakanka.

Kaip užtikrinamas saugumas tiek pratybų dalyviams, tiek civiliams gyventojams?

Saugumas prasideda nuo kiekvieno individualaus požiūrio. Jeigu žmogus galvoja, kad technika atleidžia klaidas, jis jau daro pirmą klaidą. Todėl kiekvienos tokios pratybos prasideda nuo instruktažo, aiškių taisyklių, technikos patikros, apsaugos priemonių ir disciplinos.

Mes labai aiškiai vertiname maršrutus, judėjimo zonas, greičio kontrolę, atstumus tarp dalyvių, ryšį tarp instruktorių ir karių. Taip pat svarbu nepervertinti savo galimybių, nes kartais didžiausias pavojus

atsiranda ne dėl technikos, o dėl per didelio pasitikėjimo.

Mano požiūris į civilius gyventojus yra paprastas: kariškis turi ne tik treniruotis efektyviai, bet ir būti atsakingas už gyventojus. Todėl pratybos organizuojamos taip, kad būtų išlaikyta aiški kontrolė, atskirtos mokymosi zonos ir maksimaliai sumažinta bet kokia rizika pašaliniam.

Kiek karių savanorių dalyvavo šiose pratybose ir koks jų pasirėngimo lygis prieš jas?

Šiose pratybose dalyvavo skirtingo pasirėngimo kariai savanoriai – nuo turinčių daugiau praktinės patirties iki tų, kuriems tai buvo pirmas rimtesnis žingsnis į motorizaciją. Būtent tai yra stiprioji tokių pratybų pusė – jos leidžia vienoje vietoje auginti tiek patyrusį, tiek dar tik pradantį mokytis karį.

Visada imponuoja tai, kad savanoriai ateina su skirtinga patirtimi, bet vienodu nusiteikimu – mokytis, tobulėti ir būti naudingi. Vieni greičiau perpranta techninius niuansus, kiti labiau išsiskiria iš tverme, drausme ar gebėjimu veikti komandoje. Galiausiai svarbiausia ne nuo ko pradėti, o su koku požiūriu ateini.

Pratybos labai aiškiai parodo dar vieną dalyką – kai žmogus turi pakankamai motyvacijos, jam tinkamai vadovaujama ir veikia aiški sistema, jo progresas gali būti labai greitas.

Ar motorizuoti kariai gali būti pasitelkiami ne tik gynybai, bet ir ekstremalių situacijų ar stichinių nelaimių atvejais?

Ten, kur kelias baigiasi, mobilumas tik prasideda

Be jokios abejonės. Motorizacija yra universalus dalykas. Jeigu reikia greitai pasiekti sunkiai prieinamą vietą, perduoti informaciją, nugabenti priemonės, padėti koordinuoti veiksmus ar paremti reagavimą ekstremaliomis sąlygomis – tokia technika tampa ypač vertinga. Juk šiuolaikinis karys savanoris turi būti pasirėngęs ne tik gynybai siaurąja prasme, bet ir platesniam tarnybos supratimui – pagalbai valstybei tada, kai jos reikia labiausiai. Tai yra ne tik karinis pasirėngimas, tai ir pilietinė atsakomybė.

Su kokiais didžiausiais iššūkiais susiduriate organizuodami tokio pobūdžio pratybas?

Didžiausias iššūkis – suderinti pratybų tikroviškumą, intensyvumą ir saugumą. Jeigu pratybos bus per lengvos, jos neduos reikiamos naudos. Jeigu bus per sunkios ar blogai suvaldytos, jos gali tapti neefektyvios arba net pavojingos.

Kitas didelis iššūkis – skirtingas dalyvių pasirėngimo lygis. Vieni jau moka valdyti techniką, kiti – tik pradeda. Todėl planuojant reikia sukurti tokią sistemą, kad stipresni nenuobodžiautų, o silpnesni nepalūžtų. Tai reikalauja labai aiškaus instruktorių darbo ir gerai apgalvotos eigos.

Dar vienas svarbus dalykas – logistika. Technika turi būti tvarkinga, maršrutai parinkti protingai, užduotys suplanuotos nuosekliai. Geros pratybos prasideda ne poligone, o planavimo etape.

Kaip vertinate savanorių motyvaciją ir įsitraukimą į tokias techninių žinių bei fizinių jėgų reikalaujančias veiklas?

Aš savanorių motyvaciją labai vertinu. Pratybose kaskart sutinku žmones, kurie po darbo, po savaitės įtampas, atidėję savo asmeninius rūpesčius vis tiek atvyksta mokytis, stiprėti ir būti naudingi valstybei. Tokiose veiklose labai greitai pamatai, kas atėjo „pabūti“, o kas atėjo augti. Ir aš galiu drąsiai pasakyti – dauguma tų žmonių ateina būtent augti. Jie nori ne patogumo, o iššūkio. Nori ne pasiteisinimų, o rezultato.

Technika, fizinis krūvis, nuovargis ir atsakomybė greitai nuplėšia visas kaukes. Lieka tik valia ir kario stuburas, nusiteikimas ir noras judėti pirmyn, nepaisant sunkumų.

Kaip dar būtų galima plėsti motorizuotų vienetų pajėgumus jūsų kuopoje?

Vertėtų plėtoti šiuos pajėgumus trimis kryptimis. Pirmiausia – daugiau specializuoto rengimo: naktinio vairavimo, veikimo sudėtingame reljefe, važiavimo su papildoma apkrova bei reagavimo į gedimus lauke. Antra – platesnė technikos įvairovė, pritaikyta skirtingoms užduotims. Trečia – stipresnė integracija su žvalgyba, ryšiais ir kitais vieneto elementais.

Akivaizdu, kad motorizuotas vienetas ateityje turi būti ne tik greitas, bet ir protingas. Tai reiškia, kad jis turi matyti daugiau, judėti tiksliau ir veikti kaip visavertė taktinė grandis.

Kaip jūsų asmeninė patirtis motociklų sporte prisidėjo prie šių pratybų planavimo ir įgyvendinimo?

Motociklų sportas mane išmokė pagarbos technikai. Šioje srityje greitai supranti, kad drąsa be kontrolės yra trumpalaikis dalykas. Tikras meistriškumas prasideda tada, kai sugebi išlaikyti ramybę, tikslumo pojūtį net sudėtingoje situacijoje.

Planuojant pratybas galima geriau numatyti, kur žmogui bus sunkiausia, kur jis gali persistengti, kur reikia daugiau aiškinimo, o kur daugiau praktikos. Sportinė patirtis man leidžia greičiau atpažinti riziką ir paversti ją mokymosi dalimi, o ne problema.

Sportas mane išmokė, kad laimi ne tas, kuris atrodo agresyviausias, o tas, kurio stipriausia valia ir savitvarda. Kariuomenėje šie principai galioja lygiai taip pat.

Ar civiliniame motociklų sporte įgyti įgūdžiai tiesiogiai pritaikomi karinėse situacijose, ar reikia adaptuotis?

Civiliniame motociklų sporte įgyti įgūdžiai tikrai labai padeda, bet jų vienų neužtenka. Jie suteikia balansą, reakciją, techninį pojūtį, gebėjimą savo kūnu valdyti motociklą ir pasitikėjimą jėgomis. Tuo tarpu karinė aplinka reikalauja daugiau – čia atsiranda taktika, drausmė, ryšys, judėjimas grupėje, veikimas vilkint ekipuotę, ir užduoties vykdymas net esant didžiuliame nuovargiui.

Aš sakčiau taip: sportas padeda greičiau atsistoti ant kojų, bet kariuomenė išmoko, kaip tuos gebėjimus panaudoti prasmingai. Čia jau nebeužtenka gerai važiuoti – reikia suprasti, kodėl važiuoji, kada važiuoji ir kaip tavo veiksmas padeda visam vienetui. Būtent ši adaptacija ir paverčia civilinį įgūdį kariniu pajėgumu.

Keturračiai leidžia greitai modifikuoti pozicijas bei prisitaikyti prie besikeičiančios situacijos

Kokius dažniausius išbandymus patiria savanoriai, pirmą kartą valdydami keturračius ar motociklus sudėtingesnėmis sąlygomis?

Dažniausiai pirmas rimtas išbandymas būna ne technika, o tai, kaip žmogus mąsto. Kai danga tampa nestabili, kai važiuojama šlaitu, purvu, smėliu, ar esant ribotam matomumui, žmogus natūraliai įsitempia. O įtampa labai greitai pradeda trukdyti valdyti transporto priemonę.

Didžiausia motyvacija – matyti kaip savanoris atėjęs iš civilio gyvenimo ir norintis tiesiog išbandyti save, tampa kariu, galinčiu iš tikrųjų sustiprinti savo vienetą.

Kitas dažnas iššūkis – noras per greitai pereiti prie sudėtingesnio tempo. Ypač jeigu žmogus jaučiasi fiziškai tvirtas, jam kartais atrodo, kad to pakanka. Bet technika labai greitai parodo, kad vien jėgos neužtenka – reikia pojūčio, ritmo ir šalto proto. Todėl mes ir mokomės bazinių dalykų. Kai karys išmoksta ne kovoti su technika, o ją suprasti, jo pasitikėjimas ir rezultatas auga labai sparčiai.

Ar motociklais besidomintys ar juos vairuojantys kariai savanoriai greičiau perpranta karinio manevravimo subtilybes?

Dažniausiai jie perpranta greičiau, nes jau turi technikos pojūtį ir mažiau baimės dėl nestabilumo, slydimo ar kūno darbo.

Jiems lengviau suprasti, kaip transporto priemonė „kalba“ ir kaip reikia į ją reaguoti.

Pratybų metu iškyla situacijų, kai sportinė patirtis padeda rasti netikėtą ar efektyvesnį sprendimą. Ji taip pat moko važiuoti ne drąsiau, o protingiau. Pavyzdžiui, greitai supranti, kad tiesiausia trajektorija nėra geriausia, kad tam tikroje vietoje verta sumažinti tempą ir išlaikyti stabilumą, o ne bandyti laimėti sekundę rizikuojant visa užduotimi. Motosportas išugdo pojūtį, kada verta didinti greitį, o kada – jį sumažinti. Ir būtent tas pojūtis pratybose leidžia rasti sprendimą, kuris atrodo paprastas, bet iš tikrųjų yra daug efektyvesnis. Sportininko patirtis tampa vertinga tik tada, kai ją sugebi pritaikyti ne sau, o komandai ir užduočiai.

Kokią reikšmę tokiose pratybose turi ne tik techninis vairavimo meistriškumas, bet ir taktinis mąstymas?

Taktinis mąstymas čia – ne priedas, o pagrindas. Galima labai gerai valdyti motociklą ar keturratį, bet jeigu nesupranti užduoties, nematai vietovės logikos, tavo techninis meistriškumas bus ribotas.

Aš visada pabrėžiu, kad geras vairuotojas – nebūtinai geras karys vairuotojas. Jis privalo sugebėti matyti plačiau: turi galvoti ne tik apie savo veikimo trajektoriją, bet ir apie vieneto judėjimą, laiką, riziką, maskuotę ir bendrą rezultatą. Būtent taktinis mąstymas ir paverčia judėjimą tikra karine verte.

Kaip vertinate rizikos valdymą – kur riba tarp efektyvios treniruotės ir per didelės rizikos?

Riba labai aiški – treniruotė turi ugdyti, o ne laužyti. Jeigu užduotis turi aiškią mokomąją vertę, ją verta daryti. Jeigu ji akivaizdžiai rizikinga, tai jau neprofesionalu. Pasisakau už intensyvų rengimą, bet intensyvumas turi būti valdomas. Pirmiausia suteikiami baziniai įgūdžiai, tada duodamos sudėtingesnės užduotys

ir tik vėliau kartelė keliama aukščiau. Ne atvirkščiai. Nes tik taip karys gauna realios naudos pasibaigus pratyboms.

Kokių klaidų dažniausiai daro mažiau patyrę kariai ir kaip jas padedate ištaisyti?

Dažniausiai pasitaiko kelios klaidos: per didelė įtampa, per staigūs judesiai, važiuojant žiūrima per arti, neteisingas svorio paskirstymas ar bandymas važiuoti greičiau, nei leidžia įgūdžiai. Visa tai yra normalu, nes žmogus pirmiausia kovoja

ne su vietoje, o su pačiu savimi. Taisymas prasideda nuo labai paprasto dalyko – nereikia žmogaus laužyti – reikia jį perprasti ir „atrakinti“ gebėjimus. Duodu aiškias užduotis, skaidau veiksmą į mažesnes dalis, taisau po vieną elementą ir leidžiu pakartoti tiek, kiek reikia. Kai žmogus pagaliau pajunta kontrolę, jis pradeda augti labai greitai. Svarbiausia, kad karys išeitų ne sugėdintas, o sustiprėjęs. Nes geras instruktavimas nėra reikimas – sumanus instruktavimas duoda rezultatų.

Motorizuoti padaliniai gali efektyviau vykdyti žvalgybos, ryšių ir logistikos užduotis

Greitis, manevringumas ir gebėjimas prisitaikyti prie vietovės – svarbios motorizacijos sąlygos

Ar planuojate ateityje integruoti daugiau motociklų sporto elementų, pavyzdžiui, ekstremalaus vairavimo technikų?

Ateityje tokių elementų integracija būtų naudinga, bet ji turi būti protinga ir tikslinė. Ne tam, kad skambėtų išpuodingai, o tam, kad duotų realų efektą. Pavyzdžiui, kūno darbo technika, stabdymo kontrolė, slydimo supratimas, kliūčių įveikimas, važiavimas nestabilia danga – visa tai gali būti labai vertinga. Karinėse pratybose viskas turi būti perleista per vieną filtrą – ar padeda įgyvendinti užduotį? Jeigu taip, verta integruoti. Jeigu tai tik dėl vaizdo, tada tai nėra prioritetas. Svarbiausia, kad kiekvienas papildomas elementas darytų karį ne efektingesnį, o efektyvesnį.

Jei reikėtų išskirti vieną svarbiausią pamoką iš praėjusių pratybų – kokia ji būtų?

Sakyčiau taip: technika pati savaimė nieko nelaimi. Viską lemia žmogus – jo disciplina, jo pasirengimas, jo šaltas protas ir jo gebėjimas veikti komandoje.

Šios pratybos man dar kartą priminė, kad tikras pajėgumas gimsta tada, kai techninis įgūdis susijungia su atsakomybe ir taktiniu mąstymu. Ne tada, kai važiuoji greitai, o tada, kai važiuoji tiksliai ir prasmingai.

J. eil. Arijus Kliševičius, Didžiosios Kovos rinktinės, minosvaidžių būrio karys savanoris civiliniame gyvenime dirba programuotoju privačioje įmonėje, yra baigęs programų sistemas Vilniaus universitete. Prieš prisijungdamas prie Savanorių pajėgų, neturėjo jokios karinės patirties, nebuvo nei šaulys, nei skautas. Anot savanorio, jo aplinkoje karine tarnyba nelabai kas domėjosi, greičiau atvirkščiai, privengė šios temos, tačiau sudėtinga geopolitinė situacija jam padėjo priimti sprendimą ir stačia galva nerti į nežinomus vandenis:

„Motyvacija stoti į savanorius atsirado iš dalies dėl draugų, kurie yra humanitarai istorikai ir jau tarnauja KASP, taip pat iš pareigos jausmo ir supratimo, kad tai nėra taip sunku, kaip gali atrodyti. Mano aplinkoje iš pradžių buvo vengiama kalbėti apie kariuomenę, bet žinios iš draugų, kurie jau tarnauja radikalčiai pakeitė požiūrį.“

Programuotojo „sukarinimo“ procesas buvo sklandus: prašymą pateikė spalį, o bazinį kursą baigė sausį. Kursas nebuvo toks sunkus, kaip tikėjosi, neišgąsdino. Dienos ritmas (keltis 6 val., miegoti 22 val.) ir dienvakė Arijui netgi patiko dėl aiškios struktūros.

Pirmosios pratybos ir motorizacija

Arijus šį pavasarį jau dalyvavo keliose karinio rengimo pratybose, įskaitant šaudymo, medicinos ir motorizacijos. Pastarosios, vykusios Rūdninkų poligone, buvo įdomiausios: teko važinėti visureigiais ir keturračiais, o turintys teisę vairuoti A kategorijos transporto priemones galėjo važinėti ir motociklais.

Visureigiai

„Pirmą kartą vairavau karinį visureigį. Buvo šiek tiek baimės dėl šios technikos, bet riedėjimas per miškus buvo gana paprastas ir smagus. Vienas instruktorius specialiai nukreipė mašiną į sniego pusnis, kad galėčiau išbandyti visas visureigio galimybes. Išmokau pasitikėti savo jėgomis ir šia transporto priemone. Fizinis instruktorių buvimas šalia buvo ypač naudingas. Jie padėjo valdyti visureigius ir keturračius, paaiškino mygtukų bei svirtelių funkcijas ir patarė dėl važiavimo technikos sudėtingose situacijose“, – pasakojo Arijus.

Keturračiai

„Kadangi turiu B kategorijos vairuotojo pažymėjimą, galėjau važiuoti ir keturračiais. Anksčiau yra tekę juos išbandyti, tačiau važiauvau tik nedidelį atstumą. Šios pratybos buvo rimtas iššūkis, nes reikėjo suvaldyti duotą keturratį purvynais virtusioje trasoje. Instruktoriai detalčiai aiškino, ką daryti įstrigus purve (pvz., nespausti akceleratoriaus svirtelės, o judėti pirmyn-atgal). Prisimenu, sykį įstrigau purvyne iki kelių ir keturračio ašių, tačiau elgiausi pagal instrukcijas ir sėkmingai iš purvo košės išsivadavau.“

Technikos vertinimas

Arijui rinktinės turima technika pasirodė galinga ir tinkama savo paskirčiai – pravažiuoti per purvynus, transportuoti

Išmokyti vairuoti keturratį, sugebėti greitai priimti sprendimus sėdint už vairo buvo gera patirtis. Noriu visada būti pasiruošęs, jaustis komandos dalimi, o ne našta jai.

J. eil. Arijus Kliševičius

karius ar krovinius. Beje, po pratybų sustiprėjo kario savanorio pasitikėjimas savimi. Nors iš pradžių atrodė baugu ir nežinoma, praktika parodė, kad valdyti tokią techniką nėra taip sudėtinga, kaip atrodo. „Išmokyti vairuoti keturratį, sugebėti greitai priimti sprendimus sėdint už vairo, buvo gera patirtis. Noriu visada būti pasiruošęs, jaustis komandos dalimi, o ne našta jai“, – prisipažįsta Arijus.

Vyr. eil. Jonas Vidugiris, Didžiosios Kovos rinktinės Ukmergės kuopos karys savanoris, motorizacijos pratybų instruktorius. Privalomąją tarnybą atliko Giedraičio artilerijos batalione 2016-2017 metais. Jonas kariuomenėje tarnauja devynerius metus, pradėjo nuo šauktinio, vėliau tapo profesinės karo tarnybos kariu, Didžiosios Kovos rinktinėje tarnavo vairuotoju, transporto techniku, o dabar yra karys savanoris.

Motyvacija ir išsilavinimas

„Tarnaujant Artilerijos batalione patiko būti priešakiniu stebėtoju, o po tarnybos civiliniame gyvenime pritrūko kariškos aplinkos. Nors baigiau automechanikos mokslus, nusprendžiau grįžti į kariuomenę, nes mechanika man labiau yra pomėgis“, – sako Jonas.

☞ Jei karys savanoris neturi specifinės vairavimo patirties ir su keturračiais susiduria tik kariuomenėje – mūsų rinktinėje – įvaldo bazinius dalykus, visų pirma, kaip taisyklingai važiuoti. Mokymai apima ne tik vairavimo techniką (stovint, sėdint, perkeltant svorį), bet ir tinkamą keturračių valdymo sistemų naudojimą, vengiant galimų gedimų.“

Vyr. eil. Jonas Vidugiris

Aistra technikai

Karys savanoris nuo mažens domėjosi transporto priemonėmis. Kariuomenė suteikė galimybę pagilinti žinias ir vairavimo įgūdžius, ypač valdyti motociklus ir visureigius. Jaunuolis turi A, B, C kategorijų vairuotojo pažymėjimus, tačiau mano, kad su motociklais reikia pasimokyti daugiau.

Motorizacijos mokymų tikslai ir metodika

Anot Jono, anksčiau mokymai buvo skirti tik kariams, kurie būdavo paskirti į vairuotojo pareigas, o dabar į motorizacijos pratybas siekiama įtraukti ir kitus savanorius, neturinčius visureigių, keturračių ar motociklų vairavimo patirties, suteikti jiems bazinių žinių. Vykusių motorizacijos mokymų pagrindas – išmokyti karius išnaudoti transporto priemonių galimybes (pvz., jungti keturių varomųjų ratų pavarą, lėtintuvus, reguliuoti padangų slėgį) ir išvengti užklimpimų ar kitų transporto priemonių pažeidimų. „Žinias padalinyje kariai perduoda vieni kitiems, tai labai efektyvus metodas“, – pasakoja Jonas Vidugiris, lygindamas senesnių ir naujesnių visureigių ypatybes: „Senesnis G-Wagen 290 yra lengvesnis ir reikalauja geresnių vairuotojo įgūdžių. Šis visureigis gali daug kur pravažiuoti dėl mažesnio automobilio svorio. Naujausias G-Wagen 350 yra sunkesnis, turi daugiau elektronikos ir galios, todėl „atleidžia“ kai kurias vairuotojo klaidas.“

Iššūkiai mokymuose

Pagrindinis iššūkis – technikos gėdimai. Keturračiai rinktinėje eksploatuojami jau 4 metus, genda gana dažnai. Jie yra sukurti greitam važiavimui, o lėtas važia-

vimas ir nuolatiniai mokymai sukelia kai kurių mazgų perkaitimą ir dėvėjimąsi, ypač greičių dėžės, diržų.

Keturračių ir motociklų panaudojimas kovinėje aplinkoje

Anot Jono, keturračiai puikiai tinka specialiesiems padaliniais (pvz., snaiperių komandoms, žvalgams), kuriems reikia greitos transporto priemonės ir kurie gali judėti ten, kur sunkiau tikslą pasiekti pėsčiomis arba su sunkia įranga ir ginkluote.

Naktiniai važiavimai

Karys savanoris Jonas pasakoja, jog važiavimas su naktinio matymo prietaisais suteikia unikalią patirtį. Su keturračiais naktį važiuoti lengviau nei su visureigiais, tačiau greitis ribotas dėl prasto reljefo matomumo. Ši patirtis yra labai svarbi galimiems realios grėsmės situacijos scenarijams. Todėl motorizacijos mokymai yra labai reikalingi: jie padeda ugdyti karių įgūdžius, sudaro galimybę dalintis žiniomis, sumažina našatę patyrusiems vairuotojams ir didina visų karių gebėjimą valdyti rinktinėje turimas transporto priemones.

Eil. Andrius Pečiulis, ŠAK kuopos savanoris, pasakoja, kad jam kiekvienos motorizacijos pratybos visada atneša vertingų žinių. Šiemet buvo susitelkta į individualias karių vairavimo treniruotes, taktinių užduočių nebuvo. O štai pernai kariams buvo organizuotas orientacinis žygis, kuriame panaudoti keturračiai. Andrius galvoja, kad kitamet galima būtų treniruotis su visa ekipuote ir ginklais, siekiant kuo realistiškesnių sąlygų, maksimaliai atkartojant galimą karinio konflikto scenarijų.

☞ Motorizacijos mokymuose naudojamos transporto priemonės yra nepakeičiamos dėl greičio ir mobilumo, ypač kai reikia skubiai vykdyti užduotis ir judėti sudėtingomis sąlygomis. Nors kiekviena transporto priemonė turi savų privalumų, motociklas ar keturratis tampa pranašesnis sudėtingame reljefe, palyginti su įprastais automobiliais ar sunkvežimiais.“

Eil. Andrius Pečiulis

Sentimentai

Andrius jaučia sentimentus senesnės kartos „Mercedes Unimog“ sunkvežimiams, vertina juos dėl patikimumo ir kokybės, nes minėti sunkvežimiai buvo gaminami siekiant ilgaamžiškumo. Su jais kariai savanoriai nuvažiavo šimtus kilometrų. Karys yra didelis autotechnikos gerbėjas, turi nusipirkęs 1957 m. gamybos traktorių „McCormick“ (su dviejų cilindrų dyzeliniu varikliu). Jį, kaip eksponatą, rado Vokietijoje ir planuoja restauruoti, kad traktorius galėtų važiuoti.

Taip pat turi retą „IŽ Planeta“ motociklą, kurį vertina dėl jo išskirtinumo, o ypač dėl to, kad ankstesni šio motociklo modeliai buvo komplektuojami su japoniškomis dalimis (optika, spidometrai ir kt.). Sovietai jį, akivaizdu, kopijavo ir surinko pagal japonišką licenciją. Karys savanoris labiau pasitiki senesne, patikimesne technika ir skeptiškai žiūri į dabartinę tendenciją štampuoti greitai gendančius modelius, taip pat į elektrifikacijos perspektyvas kariuomenėje. Andrius įsitikinęs, jog patikimiausi – tik varikliai, kurių kuras – benzinas arba dyzelinas.

Asmeninė patirtis ir indėlis

Dar būdamas paauglys, pašnekovas pats remontuodavo motociklus „Jawa“, mokėjo tiksliai nustatyti degimo momentą, todėl visi kaimynai naudojosi jo paslaugomis. Andrius ir šiandien aktyviai teikia pasiūlymus tiesioginiams vadams dėl pratybų efektyvumo didinimo bei kitų klausimų ir džiaugiasi, kad į jo idėjas yra įsiklausoma ir stengiamasi įgyvendinti.

Vrš. Arturo Černikovo ir gr. Viliaus Džiavečkos nuotraukos

Labai svarbus aspektas – karinis manevravimas nėra vien vairavimo įgūdis. Tai ir drausmė, ir situacijos suvokimas, ir užduoties supratimas, ir gebėjimas veikti ne vienam, o kaip sistemos dalis. Jeigu žmogus ateina tik su sportinėmis ambicijomis, jis sustoja. Jeigu ateina norėdamas mokytis – jis auga labai greitai.

Motociklai suteikia galimybę kariams greitai pasiekti užduočių vykdymo rajonus ten, kur didesnė technika nepravažiuotų

JUNGTINĖS GERIAUSIO SKYRIAUS VARŽYBOS

Gegužės 7–10 dienomis Alytuje kartu su pavasario lietumi praūžė pirmosios Jungtinės geriausio skyriaus varžybos, kurias surengė jėgas suvienijusios Savanorių pajėgos ir Šaulių sąjunga.

Varžybų metu visos dalyvių komandos buvo suskirstytos į tris divizionus: Savanorių pajėgų, Šaulių sąjungos ir svečių. Greta karių savanorių ir šaulių tradiciškai varžėsi Karo akademijos skyrius bei užsienio sąjungininkai – Latvijos „Zemessardze“, Danijos „Home Guard“ ir Lenkijos Teritorinės gynybos pajėgų pėstininkų skyriai. Šiemet varžybose pirmą kartą dalyvavo ir Norvegijoje gyvenančių šaulių komanda.

Nugalėti save – didžiausia pergalė!

Nuo 2014 metų pajėgų vyriausiojo puskarininkio iniciatyva organizuojamos KASP kasmetinės Geriausio pėstininkų skyriaus varžybos tapo gražia tradicija. Svečių teisėmis jose nuolat dalyvaudavo užsienio sąjungininkų komandos, Lietuvos šaulių sąjungos atstovai ir Lietuvos karo akademijos kariūnai.

Šiomet varžybas KASP pirmą kartą organizavo kartu su LŠS, o bendras renginys pavadintas Jungtinėmis geriausio skyriaus varžybomis. Pasak LŠS vado plk. Lino Idzečio, bendras organizavimas leidžia pakelti varžybas į aukštesnį lygį: „Sujungę resursus galime priimti daugiau komandų, geriau ap rūpinti dalyvius ir kelti bendrą renginio kokybę“.

Varžybų nugalėtojai – 604 kuopos skyrius su Prisikėlimo rinktinės vadovybe

- Geriausio skyriaus varžybos skirtos įvertinti skyrių vadų ir jų komandų gebėjimą nestandartiškai mąstyti, glaudžiai bendradarbiauti ir įveikti sudėtingas užduotis.
- Kiekvieno skyriaus šiomet laukė net 22 užduotys: improvizuotas kliūčių ruožas, orientavimasis vietovėje, spartusis žygis, granatų mėtymas, pirmosios medicininės pagalbos teikimas, ginklų valdymas ir patalpų (pastatų) valymas.
- Šias bei kitas užduotis papildomai sunkino imituojami „priešiškų pajėgų“ veiksmai.
- Kiekviename divizione buvo išrinktas nugalėtojų skyrius. KASP divizione nugalėtojais trečius metus iš eilės tapo Prisikėlimo apygardos 6-osios rinktinės 604 kuopos pėstininkų skyrius. Paklaustas apie sėkmės receptą, nugalėtojų skyriaus vadas vyr. lttn. Julius Svirušis atsakė trumpai: „Jei nori laimėti – reikia bandyti. Jei nepabandysi, tikrai nepavyks.“
- Lietuvos šaulių sąjungos divizione pirmąją vietą iškovojo Alfonso Smetonos šaulių 5-oji rinktinė.
- Svečių grupėje nugalėtojais tapo Lietuvos karo akademijos komanda. Antrąją vietą užėmė svečiai iš Latvijos, trečiąją – Lenkijos komanda, aplenkusi Danijos atstovus.
- Buvo išrinktas daugiausia taškų visuose trijuose divizionuose surinkęs skyrius – KASP Prisikėlimo apygardos 6-osios rinktinės komanda.
- Geriausi skyriai namo parsivežė varžybų trofėjus, dėl kurių vėl teks kovoti kitais metais.

Varžybų dalyviai pirmą kartą finišavo miesto centre, Alytaus Rotušės aikštėje. Čia dalyvius turėjo galimybę pasitikti miesto gyventojai ir svečiai

ATKELTA IŠ 43 PSL.

I varžybas susirinkusiems skyriams teko rimtas ištvermės, stiprybės ir komandinės dviosios tvirtybės išbandymas. Reikėjo sukaupiti visas jėgas ir judėti. Nepabandęs net nesuprasi, kas tai yra ir nelaimėsi. Geriausio pėstininkų skyriaus varžybose nugalėti save patį yra didžiausia pergalė! Čia kova vyksta ne tik prieš laiką, nuovargį ar kitą komandą. Didžiausia kova vyksta kiekvieno kario viduje. Geriausių skyrių varžybos skirtos ne tik fizinei ištvermei išbandyti – čia tikrinamas gebėjimas veikti išvien, priimti sprendimus ekstremaliomis sąlygomis ir išlaikyti discipliną.

Varžybų dalyviai pirmą kartą finišavo miesto centre, Alytaus Rotušės aikštėje. Čia finišuojančius dalyvius turėjo galimybę pasitikti miesto gyventojai ir svečiai. Renginio dalyviams koncertavo grupė „Ugniavijas“ ir KASP bigbendo „Combo“ grupė, buvo pristatyta karinės technikos ekspozicija. Iškilmingą apdovanojimų ceremoniją užbaigė Šaulių sąjungos plk. Prano Saladžiaus 9-osios rinktinės šaulių šūviai iš istorinės patrankos.

Krašto apsaugos viceministras **Tomas Godliauskas**, sveikindamas varžybų dalyvius, džiaugėsi KASP ir LŠS bendradarbiavimu bei pabrėžė jo svarbą. **Pulkininkas Darius Vaicikauskas** akcentavo karių ir šaulių individualias pastangas: „Visi šiandien finišo liniją kirtę kariai gali didžiuotis savo pasiekimu ir laikyti save nugalėtojais“, – sakė jis. LŠS vadas **plk. Linas Idzelis** savo kalboje taip pat pabrėžė bendradarbiavimo svarbą bei galimybę treniruotis ir varžytis kartu su KASP.

Plk. D. Vaicikauskas pabrėžė, kad šios varžybos – maksimalus išbandymas: „Čia susitinka tie, kurie pasiruošę eiti iki galo. Sėkmei beveik nėra vietos – laimi tie, kurie nepasiduoda. Varžybos buvo ne tik sudėtingos, bet ir naudingos, jos tik artina karius prie atsparumo, reikalingo ištverti panašias sąlygas ilgą laiką, jei to prireiktų. Tačiau, kad ir kaip būtų, tos pustrėčios paros miške neįmanoma palyginti su jau keitverius metus apkasuose, purve ir kraujyje gyvenančių Ukrainos karių, kasdien fronte išgyvenančių mirties baimę ir nešančių realias aukas, patirtimi.“

ATVIRAS RENGINYS – NAUJA GERA IDĖJA

Praėjusiais metais Šaulių sąjungoje gimė idėja surengti jungtinį renginį ir jį padaryti atviresnį visuomenei. Viešu dalyvių finišu, koncertu ir apdovanojimų ceremonija mieste buvo siekiama padidinti renginio matomumą, paskleisti visuomenei žinių apie šaulių ir savanorių bendrystę.

„Šios varžybos buvo pirmosios jungtinės ir didžiausios pagal dalyvių skaičių. Pati renginio idėja yra graži. Varžybose dalyvavo ne tik jaunimas, bet ir vyresnio amžiaus kariai bei šauliai, kurie sėkmingai įveikė trasą, taip pademonstruodami stiprią karišką valią. Esamas varžybų formatas patrauklus ir tuo, kad kariai ir šauliai pasirodė visuomenei, o Alytaus miesto gyventojai ir svečiai galėjo įsitikinti, kokia sunki yra karių tarnyba, nors šiuo atveju ji tebuvo pademonstruota varžybose“, – sakė plk. D. Vaicikauskas.

Užduotyse komandoms nebuvo lengva: teko šliaužti, bėgti, ieškoti priedangos nuo priešiškos ugnies, keltis virve, irkluoti valtį, įveikinti kliūtis ir taikliai šaudyti. Ir visa tai dar pajvairino kiaurai visą varžybų laiką merkęs lietus, miško kelius pavertęs sunkiai išbrendamu purvynu

Tai buvo ne tik varžybos, – tai ir kova su savimi, reikalaujanti pasitikrinti valią, ištvermę, asmeninius bei kolektyvinius įgūdžius, discipliną ir kartu atverianti kelią į sėkmę. Nugalėtojai yra tie, kurie įveikia ne tik gamtines sąlygas, aplinkybes ir laiką, bet ir save pačius. Kiekvienas dalyvis jau yra nugalėtojas – geriausias savo rinktinės skyriaus karys.

KASP štabo kariai tapo ruoniais

Žiemos pradžioje, Vilniuje, prie Balsio ežero, KASP vadovybės štabo kariams buvo organizuota unikali paskaita apie sveiką gyvenimo būdą bei žiemos maudynių naudą sveikatai.

Mokymus vedė Žemaičių rinktinės 307 pėstininkų kuopos karys savanoris **gr. Tomas Paulauskas**.

Beveik tuzinas KASP vadovybės štabo karių išbandė ir žiemos maudynes.

KASP
IŠBANDYMAS

Vytauto Didžiojo universiteto (VDU) Sporto studijų bakalauro programos studentas bei Lietuvos sveikatos mokslų universiteto (LSMU) veterinarinės medicinos magistras T. Paulauskas yra inovatyvios „Šalčio mokyklos“, kurios lankytojai specializuojasi šalto vandens terapijoje, kvėpavimo praktikose bei mokymuose, įkūrėjas. Tomas taip pat dirba sporto klubuose, kur veda individualias ir grupines treniruotes bei organizuoja sporto renginius. Aktyvus sveikos gyvensenos entuziastas treneris Tomas skatina visus norinčius išbandyti maudynes vėsiam vandenyje. Pasak patyrusio ruonio, šaltį galima prisijaukinti ir treniruoti imuninę sistemą bei atsparumą stresui.

„Eketė yra saugi vieta treniruoti savo psichologinę ir fizinę sveikatą. Gebėjimas nurimti eketėje prisideda prie gyvenimiškų iššūkių sprendimo. Stresą galima įveikti per kvėpavimą ir sąmoningumą. Mano kelias sporte – ne tik iš knygų ar treniruočių salės. Aš pats praėjau visus etapus – nuo pirmųjų žingsnių sporto salėje iki ištvermės ribų. Ši patirtis padeda man geriau suprasti, ką reiškia pradėti keistis ir ilgainiui nenuleisti rankų. Man svarbu ne tik rezultatas, bet ir tai, kaip jo siekiame – per discipliną, atsakomybę ir pagarbą savo kūnui. Tikiu, kad kiekviena nesėkmė yra galimybė augti. Vertinu paprastumą, žemiškumą, stiprius ryšius ir sveiką gyvenimo būdą – viską, kas padeda žmogui jaustis tvirtai ir ramiai“, – paskaitos dalyviams tvirtino gr. T. Paulauskas.

„Kariuomenės patirtis išmokė punktualumo, atsakomybės ir jėgos veikti. Žiemos maudynės yra vienas efektyviausių būdų sustiprinti savo sveikatą ir psichinę būseną. Jei nori sužinoti, kaip stiprinti valią – paklausk, kiek kartų žiemą sėdėta eketėje. Be kepurės. Su draugais. Ir su šypsena,“ – sako karys savanoris.

Pasak instruktoriaus, jau pirmasis kartas dažnai nulemia, ar šis užsiėmimas taps žmogaus gyvenimo dalimi, ar liks vienkartinis eksperimentas. Daugelis žmonių grūdintis pradeda pernelyg entuziastingai, bet nepasirengę tinkamai, tada pirmoji patirtis tampa ne įkvepianti, o atstumianti.

Gr. Tomas Paulauskas teigia, jog maudymuisi eketėje būtini daiktai yra didelis,

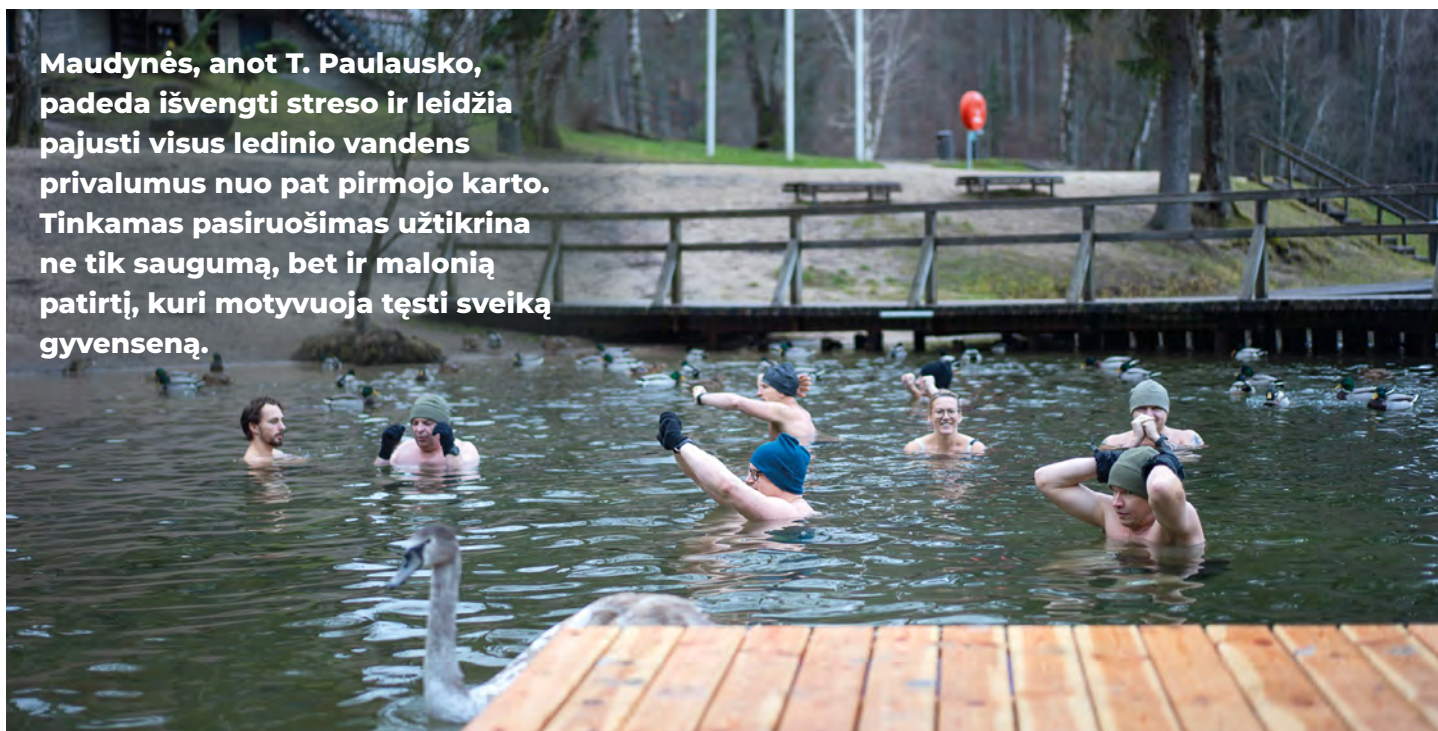
Pasinėręs į ledinį vandenį žmogus staiga supranta, jog trūksta komforto ir saugumo. Nepakankamas pasiruošimas gali sukelti hipotermijos riziką, diskomfortą po maudynių ir netgi traumas dėl slidžių paviršių. Todėl tinkamas planavimas yra esminis sėkmės elementas.

Gr. Tomas Paulauskas

gerai sugerianti rankšluostis, maudymosi kostiumėlis, šlepetės ar vandens batai, neopreninės kojinės. Dauguma to nežino, todėl pirmoji ruonių patirtis tampa nemaloni. Pirmas kartas gali būti tikra euforijos bomba arba iki kaulų smegenų įsikirtusi klaida ir blogas jausmas. Dažniausia žmonės mano, kad viskas paprasta: susikrovei daiktus ir eini. Pasinėręs į ledinį vandenį žmogus staiga supranta, jog trūksta komforto ir saugumo. Nepakankamas pasiruošimas gali sukelti hipotermijos riziką, diskomfortą po maudynių ir netgi traumas dėl slidžių paviršių. Todėl tinkamas planavimas yra esminis sėkmės elementas.

NUKELTA Į 50 PSL.

Maudynės, anot T. Paulausko, padeda išvengti streso ir leidžia pajusti visus ledinio vandens privalumus nuo pat pirmojo karto. Tinkamas pasiruošimas užtikrina ne tik saugumą, bet ir malonią patirtį, kuri motyvuoja tęsti sveiką gyvenseną.

Ką reikia turėti pradedančiam ruoniui?

- Šiltus, sausus ir laisvus drabužius persirengti po maudynių, taip pat vilnones kojines, lengvai įsimaunamą avalynę.
- Apsaugos priemonės komfortui šaltame ore: šiltą kepurę, pirštines.
- Prieš atvykstant į maudynes rekomenduojama pasitepti šaltam orui skirtu veido kremu.

Svarbu! Kai vanduo labai šaltas (žemesnis nei 10° C temperatūros), apsvarstyti galimybę apsiauti neopreninius batus arba kojines pėdoms apsaugoti, o vyrams reikėtų pasirūpinti 3,3 mm neopreniniais apatiniais apsaugai nuo nemalonių pojūčių.

Patyręs instruktorius gr. Tomas Paulauskas visiems žiemos maudynių dalyviams padėjo saugiai pradėti kelionę organizmo grūdinimo ir geresnės sveikatos link

Gr. Michail Lysenko nuotraukos

